Eesti Päevaleht

ajaleht.epl.ee

HIND EESTIS 1,15 EUROT | VÄLISMAAL 2,10 EUROT | NR 150 | ESMASPÄEV, 5. AUGUST 2013

Fotod: Ilmar Saabas

Vanatehnikafännid näitasid isekõpitsetud sõidukeid

Paraad. Nädalavahetusel vurasid Järva-Jaani tänavatel vanatehnikahuviliste kahe- ja neljarattalised, kõiki neid ühendamas see, et tegemist on isetehtud sõidukitega, mis vanade masinate juppidest kokku pandud.

Ürituse Ehitatud Eestis 2013 korraldaja, Järva-Jaani vanatehnika varjupaiga eestvedaja Tuve Kärneri sõnul oli kokku kohal 201 sõidukit, murutrimmeri mootoriga võrrist taastatud vanade tuletõrjeautodeni.

Kindla grupi paraadil osalenud autodest moodustasid omavalmistatud, eri majapidamistes tehtud traktorid. Ühe juht Andres Tomingas (alumisel paremal pildil) rääkis, et tema sõiduk on ka iga päev kasutusel – see on väike ja mahub laudas sõitma, sõnnikut lükkama ja silo tõstma.

Ürituse sooviti teha ka Guinessi rekordit – suurima iseehitatud liikurite killavooriga. Kärneri sõnul tuli neile aga ametlik vastus, et see pole võimalik. „Teatati, et ei ole võimalik välja töötada kriteeriume, et sellise rekordi püstitamist standardiseerida. Aga me ei ole üldse kurvad, see teeb tohutult rõõmu, et meil nii palju osalejaid tänavu oli," lausus ta. EPL

Vaata videot digilehest
ajaleht.epl.ee

Nutitelefoni omanikud, vaadake videot

Homoseksuaalsus pühas Vatikanis

Paavst Franciscus I sõnavõtt oma ametiaja ühel tähtsaimal teemal – suhtumine homoseksuaalidesse kirikus – tekitas palju vastukaja. lk 8

Kultuurielu rusub suur madalseis

Kuidas väljuda tohutust miinusest, mis on kultuurile tekitatud, küsib oma arvamusloos Meelis Pai. lk 11

Noormees, kes sirgub olümpiavõitjaks

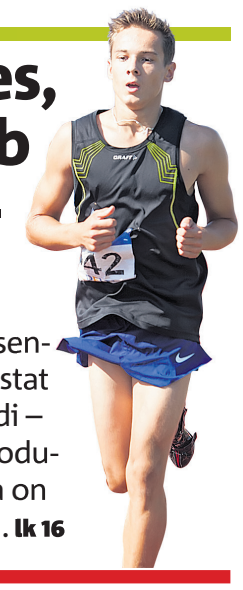

Hans-Christian Hausenberg purustas 34 aastat püsinud Eesti rekordi – see on juba neljas kodumaa rekord, mille ta on sel suvel püstitanud. lk 16

Ravivigadele määratakse kindel hind

Tänavu jõustub Euroopa Liidu direktiiv, millega peab igal haiglal olema vastutuskindlustus.

Kui raviviga on tõestatud, saab patsient seadusega määratud hüvitist, kohtusse ei pea pöörduma. lk 2–3

Tänase Eesti Päevalehe lk 9–12 on trükikoja tehnilise probleemi tõttu mustvalged. Vabandame.

Eesti Päevaleht
Aastast 1905

JUHTKIRI

Tunnusüritus teeb suureks

Suurlinna-inimene on teinekord veider olevus. Vahel ei raatsi ta talviti oma linnas paiknevasse teatrisse või kontserdipaika mugavasse ruumi kultuuri kaema minna. See-eest sõidab suvel kas või sada kilomeetrit, trotsib vihma, talub sääski, kannatab külma, kuid ei pea kogu seda vaeva paljuks, et käia kusagil eemal, nautida tantsu, laulu, pillimängu, teatrit ja üleüldist joodeldamist. Need on need hetked, mil tartlane või tallinlane veelgi enam siirdub kuhugi väiksemasse paika, avastamaks Eestit või miks mitte ka Lätit.

Mis teda sinna kaugele ajab? Ilmselt soov end harjumuspärasest keskkonnast välja raputada, näha midagi uut, teistsugust. Vaevalt see üksnes kultuur ise on, mis kaugetesse paikadesse ajab. Sageli on väljasõit isegi omamoodi seikluseks.

Kahe nädala eest tõi end paljude Eesti inimeste meelde Põhja-Lätis paiknev Salatsi ehk Salacgrīva oma Positivuse festivaliga. Nädala eest oli aktiivsemal osal ühiskonnast vaja minna Viljandisse, pärimusmuusikafestivalile. Möödunud nädalavahetusel raius end paljude meeltesse Kärdla kohvikute päev ja Jõgeva motomeeste üritus Treff. Järgmisel nädalavahetusel ootab ees Tõrva Loits. Kõikvõimalikest suurtest spordiüritustest ja toidufestivalidest rääkimata. Suveteatrid pulbitsevad.

Tõenäoliselt ei paneks enamik tallinlasi naljalt oma jalga Viljandis või Jõgeval mahagi, kui seal poleks just teda paeluvat vabariikliku mõjuga üritust. Salatsi? Läbi on ehk mõni varem sõitnud. Nüüd aga omandab see paik tänu ühele üritusele vägagi selge tähenduse. Kui andekad ja heade sidemetega organisaatorid otsustavad ühes väikeses kohas hea ürituse teha, võib see anda tuhandetele põhjuse tulla paika, mida muul juhul ehk kaugeks kolkaks põlatakse.

Külastajatest

Ootamatu tähelepanu on väikelinnale õnnistuseks, kui seda suudetakse ära kasutada.

Väikesed kohad vajavad oma eripäraseid tunnusüritusi. See aitab neil esiteks end kaardil hoida ja teiseks lahendada püsivat probleemi – tarbijate nappust. Linn või küla on korraga justkui mitu korda suurem. Poodidesse tuleb ostjaid, kohvikutesse kliente, kontsertidele külalisi. Konjunktuuririnstituut on taoliste ürituste mõju ammugi mõõtnud ja tunnistanud. Kuid ootamatu tähelepanu on õnnistuseks üksnes siis, kui suudetakse leida tegevusi, mis külastajaid kauemaks seovad ja suudetakse neile ka midagi pakkuda ja külalistehulk ära teenindada. Sest vastasel juhul pannakse auto käima ja ühes autoga sõidavad minema ka võimalused.

REPLIIK

Lõdva sooritus, hea sooritus

Amatööriks või harrastajaks hakkamine paistab olevat Eesti sportlaste puhul päris hästi töötav strateegia. Kümnevõistleja Andres Raja, kes veebruaris tegi avalduse, et tema enam profi kombel trenni ei tee, võitis nüüd Eesti meistrivõistlused 7960 punktiga. Olgu, ega selle tulemusega nüüd maailma valluta, aga meenutagem, et näiteks 2011. aastal profisportlasena oli Raja tulemus ainult napilt parem, 8114 punkti. Tänavu märtsis pani ka Eesti meistrivõistlused laskesuusatamises kinni tippspordist loobunud Eveli Saue. Raske on ilmselt leida ehedamat tõendit, et ikka veel tippspordis olijad tegid midagi trennis valesti. Ja Eesti kesk- ja pikamaajooksus on praegu kõige paremas vormis see, kes talvel lõunalaagris ei käinudki – Liina Tšernov. Tugevamad laagritajad on aga juba mõnda aega üht ja teist häda ravimas – ilmselt ületreening. **Priit Simson**

Lk 10: Peeter Olesk: Esmalt tuleb kaitsta sisekaitseakadeemia sisu.
Lk 11: Meelis Pai: Kultuuriministeerium prassib nagu bojaar.

UUDISED

LAVROV POLE VASTUST KÜLLAKUTSELE ANDNUD

Välisminister Urmas Paeti sõnul on Venemaa välisministrile Sergei Lavrovile (pildil) esitatud kutse visiidiks, kuid vastust ei ole veel tulnud. Eesti Päevaleht on varem kirjutanud, et piirilepe sõlmitakse tõenäoliselt Tallinnas. „Vene välisministrile on esitatud kutse Eestit külastada. Konkreetset aega selle toimumise kohta ei ole kokku lepitud," ütles Urmas Paet. **ERR**

Ravivead saavad peatselt külge hinnasildi

Kannatanu saab hüvitise vaidlusetta. Kui suureks hüvitiste määrad kujunevad, selgub ilmselt sügisel. Sotsiaalministeerium hoiab toimuvat saladuskatte all.

Analüüs

Tuuli Jõesaar
reporter

Tänavu aprillikuus kirjutas Eesti Päevaleht kolmest rängast ravivea juhtumist Ida-Viru keskhaiglas, kus arsti oskamatuse tõttu suri üks ja sai püsivaid tüsistusi veel kaks maolõikusel käinud patsienti. Pärast maolõikust surnud Galina abikaasa ning siiani tüsistuste käes vaevlevad Irina ja Tereza tahaksid, et Ida-Viru keskhaigla, mis nende tervise rikkus, maksaks juhtunu eest vähemalt hüvitist. Haigla keeldus. Patsiendid ühendasid jõud, palkasid advokaadi ja kordasid nõudmisi. Nüüd käib haigla ja patsientide vahel juba mitmendat kuud tõeline lehmakauplemine – patsientide nõuded on suured ja haigla püüab neid väiksemaks kaubelda. Kumbki pool järele ei anna ja ees seisab kohtutee.

Vigadest ei pea teatama

Muud võimalust praegu Eestis ei olegi. Haiglas tüsistuse või ravivea tagajärjel viga saanud patsient peab enda eest seisma võlaõigusseaduse alusel kohtuteed käies. Selle võtavad aga ette ainult need, kellel nii julgust kui ka raha enda eest seista. Samuti ei pea Eestis haiglad ravivigadest teatama ja nii puudub riigil tegelikult igasugune ülevaade sellest, kui kvaliteetne õigupoolest pakutav arstiabi on.

Tänavu oktoobri lõpus jõustub Euroopa Liidu direktiiv, mis muu hulgas nõuab Eestilt, et igal haiglal peab olema vastutuskindlustus, mis võimaldab patsientidele tekitatud kahju lihtsamalt kompenseerida. Sotsiaalministeeriumi eestvõttel hakati juba pea poolteist aastat tagasi ette valmistama ka vastavat kindlustussüsteemi. Eeskujuks võeti Soome, mille haiglate vastutuskindlustust kiidetakse üheks patsiendisõbralikumaks maailmas. Kokkuvõtvalt toimib süsteem seal nii, et kõik haiglad ostavad endale mõnelt kindlustusfirmalt kindlustuse ja tasuvad makseid. Kui tehakse raviviga või patsiendil tekib tüsistus, annab patsient sellest teada selleks spetsiaalselt loodud mittetulundusühingule, kus sõltumatud meedikutest spetsialistid kannatanu juhtumit uurivad. Kui selgub, et patsient sai tõesti ravi käigus kahjustada, makstakse talle hüvitis, mille suurus on seadusega kindlaks määratud ja kohtusse pole üldse vaja minna. Mööduva tervisekahjustuse eest saab vastavalt vigastuse tüübile ja raskusele 200–20 000 eurot, püsiva tervisekahjustuse eest 1650–99 000 eurot. Eraldi on veel hüvitisemäärad moraalse kahju ja välimuse kahjustamise eest. Süsteem on Soomes kasutusel juba aastaid ja keskmiselt makstakse hüvitist 30% kaebuste puhul.

Riigil puudub igasugune ülevaade sellest, kui kvaliteetne pakutav arstiabi on.

Sotsiaalministeerium ei ole seni suutnud otsustada, kuidas süsteemi luua.

Vastutuskindlustuse süsteemi uurinud vandeadvokaat Ants Nõmperi kogutud andmetel maksti 2011. aastal Soomes hüvitist 2190 patsiendile. Millised oleks arvud, kui hüvitisi makstaks sama süsteemi alusel Eestis, on praegu mõistagi alles arvutuspõhine. Ants Nõmper võtab oma arvutustes aluseks patsientide arvu mõlemas riigis. OECD andmetel oli 2011. aastal Soomes patsiente 984 547 ja Eestis 227 633 ehk ligi 4,3 korda vähem. Seega võiks ka kahjujuhtumeid olla samas suurusjärgus vähem. Lihtne jagamistehe näitab, et kui Eesti tervishoid on sama kvaliteediga mis Soomes, peaks meil aastas olema vähemalt 500 kahjujuhtumit.

Eestis on praegu ainsaks võrdlusmaterjaliks sotsiaalministeeriumi juures tegutsevale tervishoiu kvaliteedi ekspertkomisjonile laekuvate kaebuste arv. Ekspertkomisjon, mille olemasolust paljud isegi kuulnud ei ole, ise uurimiseks juhtumeid ei otsi, vaid töötab laekunud kaebuste alusel, mis tähendab, et osa ravivigu ei pruugi nende silma alla kunagi jõudagi. Möödunud aastal uuris komisjon kokku 132 kaebust ja tuvastas 25 raviviga.

Vaid moraalne rahuldus

Niisiis ei kuulda arvutuslikust 500 kahjujuhtumist lõviosast Eestis kunagi. Põhjus on esiteks selles, et vigadest teatamine ei ole Eestis kohustuslik ja kui patsient ei taipa oma õigusi nõuda ja haigla ei ole veast raporteerimisest huvitatud, ei saagi keegi sellest kunagi teada. Teiseks, tervishoiu ekspertkomisjoni otsus, isegi kui see ravivea leiab, ei anna patsiendile midagi muud peale moraalse rahulduse. Hüvitise saamiseks peab ta ikkagi kohtusse pöörduma. Ja ekspertkomisjoni otsus ei kõlba seal isegi tõendiks. Selleks tuleb tellida hoopis uued ekspertiisid kohtus tunnustatud ekspertidelt. Nii ei olegi midagi imestada, et arstliku vea tõttu kannatada saanud lihtsad inimesed ei jaksa süsteemi vastu välja astuda.

Seega on ilmselge, et Ees-

HÄIRE HOTELLIS

Tallinnas evakueeriti ööl vastu pühapäeva inimesed ajutiselt Radisson Park Inn hotellist, sest nähti suitsu. Päästjad tegid kindlaks, et suitsu põhjuseks oli rike valgustis. **Delfi**

ÕPPUS SAAREMAAL

Kaitseliidu Saaremaa maleva sadamakaitsekompanii õppusel harjutati Roomassaare sadama kaitsmist terroristide vastu. Vaatlejatena osalesid USA rahvuskaardi kadetid. **Delfi**

EESTLANE SANDISTATI INGLISMAAL

Inglismaal mõisteti kodutu eestlase Igor Pavlovi jõhkra ründamise ja mehe sandistamise eest 12 aastaks vangi 24-aastane britt. Ellis ründas magavat Pavlovi Whitworthi pargis, jättes mehe purunenud koljuluuga surema. Rünnaku tagajärjel langes eestlane kuudepikkusesse koomasse ning ei suuda nüüdki, 12 kuud pärast rünnakut, enda eest hoolitseda. **Delfi**

Eesti Päevaleht Täna digilehes

●●● Käsitööoaas keset tehnoloogiamekat Silicon Valley't

●●● Suurbritannias on rahvusliku eneseteadvuse kuldaasta

Haigekassa juhatuse esimehe Tanel Rossi sõnul on oluline nii see, et patsiendid saaks õigustatud hüvitisi, kui ka see, et süsteem ei koormaks eelarvet. Foto: Eero Vabamägi

tis on vaja paremat süsteemi. Ometi jõudis sotsiaalministeerium selle ettevalmistamiseni alles vastavat nõuet sisaldava Euroopa Liidu direktiivi ajel, mis jõustub juba kolme kuu pärast. Ometi on nüüdseks selge, et sotsiaalministeerium patsiendi huvide eest seisvat vastutuskindlustuse süsteemi direktiivi jõustumise ajaks valmis ei jõua, kuigi veel aasta alguses selline lootus oli. Kevadel avastas sotsiaalministeerium, et juriidiliselt võttes ei peagi Eesti vastutuskindlustussüsteemi sügiseks valmis saama, kuna direktiivi nõue on üsna üldsõnaline ja Eesti praegune asjakorraldus mahub selle piiridesse.

Eesti Päevalehte konsulteerinud asjaga kursis olevad, kuid oma nime mitte avaldada soovinud allikad viitavad, et juriidilise katte saanud viivituse taga on sotsiaalministeeriumi suutmatus otsustada, kuidas süsteemi luua, kuigi kaasatud huvigrupid on mitu korda eri lahendusi välja pakkunud. Samuti teeb muret kaasatus – näiteks patsientide esindusühingu kinnitusel ei ole neile tööprotsessist teada antud juba kevadest saati, samuti on tööprotsessist taandunud kindlustusfirmade liit. Sotsiaalministeerium ise keeldub vastutuskindlustussüsteemi loomise teemal rääkimast.

Kui palju maksab valeravi või rikutud tervis?

Samuti vastutuskindlustussüsteemi loomisse kaasatud haigekassa juhatuse esimehe Tanel Rossi sõnul ei kahtle keegi vastutuskindlustuse süsteemi vajalikkuses ja see oleks ka hea viis tervishoiuteenuse kvaliteedi jälgimiseks. Praegu on aga süsteemi loov töörühm tema sõnul jõudnud selleni, et langetatud on põhimõtteline otsus selle kasuks, et kindlustussüsteem tuleb mittesüüline – see tähendab, et vea teinud arsti või haiglat ei karistata kahjujuhtumi eest arvega või kõrgema kindlustusmaksega. Kogu detailsem lahendus on arutelude teema, mis Tanel Rossi sõnul peaksid toimuma eeloleval sügisel.

Patsiente huvitab kindlasti kõige rohkem, kuidas pannakse paika makstavate hüvitiste piirmäärad ehk millise hinnasildi mõni vigastus külge saab. Tanel Ross rõhutab, et laiemas plaanis on oluline otsustada ka kindlustusmaksete suurus haiglatele, et süsteem oleks jätkusuutlik ja ei muutuks eelarvele lisakoormaks. Samuti tuleb paika panna, kes hakkab kahjujuhtumeid uurima. Haigekassa juhatuse liikme Mari Mathieseni võiks selleks laiendada sotsiaalministeeriumi juures tegutsev tervishoiu kvaliteedi ekspertkomisjoni volitusi, kuid ka see on veel läbi arutamata.

Patsientide jaoks olulise süsteemi loomise viibimine võib lihtinimesel, kellel sellest kõige rohkem kasu saada, küll kopsu üle maksa ajada, kuid riigikogu sotsiaalkomisjoni esimees Margus Tsahkna ütleb, et kuigi vastutuskindlustussüsteemi loomine võiks olla avalikum, ei saa selle aegavõtvat valmimist pahaks panna, sest teha tuleb see pigem väga hästi kui kiirustades.

Kaebuste arv

Tervishoiuteenuse kvaliteedi ekspertkomisjoni poole pöördunute arv on aasta-aastalt suurenenud.

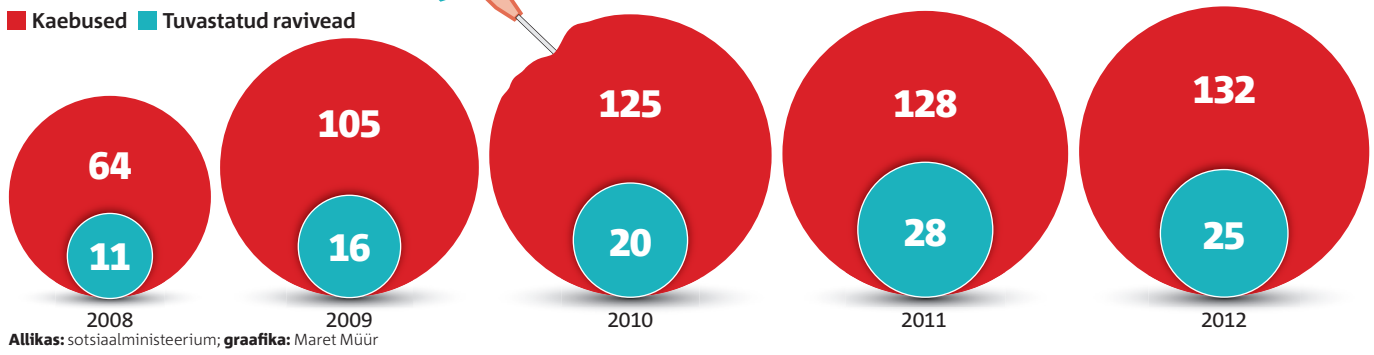

Allikas: sotsiaalministeerium; **graafika:** Maret Müür

Tallinna meedia teeb Helme EKRE-le pidevalt reklaami

Tallinna TV-s ja ajalehes Pealinn saavad väga sageli sõna Mart ja Martin Helme.

Kaisa Alliksaar
kaisa.alliksaar@epl.ee

Näiteks Tallinna TV päevakajalisi sündmusi analüüsiva jutusaate „Vaba mõtte klubi" püsiesinejate hulgas on esindatud mõlemad Helmed. Teiste erakondade liikmed Tallinna telekanalis ja ajalehes sellist kõlapinda ei leia.

Seetõttu võib tekkida küsimus, kas linnavalitsus püüab sihilikult Eesti Konservatiivsele Rahvaerakonnale (EKRE) eetriaega ja lehepinda anda, et EKRE peatselt toimuvatel valimistel Reformierakonna ja IRL-i valijaskonnast endale hääli haaraks ja Keskerakonna opositsiooni lahustaks.

Ei ole pirtsakas

Martin Helme (pildil) leidis, et temal kui maailmavaadet esindaval inimesel ei ole vahet, kus ta saab oma sõnumit edastada. „Ma ei ole väga pirtsakas selles vallas," selgitas ta ja lisas, et ERR-is on üsna keeruline sõna saada. „ERR on rohkem huvitatud sotside sõnumi edastamisest ja ma ei näe mingit põhjust, miks ma ei võiks Tallinna TV-s esineda, kui mul selleks võimalus on," ütles Helme.

Ta rõhutas, et kasutab kõiki Eesti väljaandeid ja on ka Nelli Teatajale intervjuu andnud. Tallinna TV katvat ka piisava osa elanikkonnast. „Massiliselt inimesed ütlevad et oi, me vaatame teid. Miks ma peaksin sellisest võimalusest ära ütlema?" leidis Helme.

Keskerakondlasest riigikogu liige Lauri Laasi sõnas, et temale on jäänud mulje Tallinna TV-st kui programmist, mis on kõigile poliitilistele jõududele avatud. „Reformierakond ise omal ajal kiitles, kui Tallinna TV loodi, et nemad ei hakka seal kunagi esinema. Hiljem oleme näinud küll näiteks Hanno Pevkurit seal intervjuusid andmas. Ju siis Mart Helme otsustas ära kasutada võimalust, mida on ka teistele poliitilistele jõududele pakutud, ja esineb Tallinna TV-s. Ansip ilmselt põhimõtteliselt seal intervjuusid ei anna," arvas Laasi.

Laasi rõhutas, et mingit vastastikust ärakasutamist ei esine, sest võimalust on pakutud kõigile. „Teadupärast rahastab TTV-d ju maksumaksja ja seega on loomulik, et kõik saavad seal sõna," kinnitas ta.

Emori uuringu andmetel on Mart Helmest saanud populaarsuselt teine Tallinna linnapeakandidaat, omades 11% valijate toetust. Edgar Savisaare populaarsuseni on tal siiski veel pikk tee minna, kuna Savisaart toetab 37% Tallinna valijatest.

TALLINN

Mustamäe Linnaosa Valitsus **KUULUTAB VÄLJA**

1. Linnaosa vanema 2.08.2013 korralduse 1-1/189 alusel läbirääkimistega pakkumise Tallinna linnale kuuluvate ehitiste pindade (edaspidi pinnad) reklaamialaseks tegevuseks kasutusse andmiseks järgmistel tingimustel:
1.1. Pinnad antakse kasutusse linna ühiskondlikuks objektiks olevatele 58 tänavavalgustuse postile, mille konstruktsioon võimaldab neile paigaldada välireklaamkandjad, mida saab kasutada avalike prügikastidena. Pinnad antakse kasutusse tervikobjektina alljärgnevalt:
1.1.1. A. H. Tammsaare tee äärde - 35 asukohta;
1.1.2. Kadaka tee äärde – 8 asukohta;
1.1.3. Akadeemia tee äärde 5 asukoha;
1.1.4. Ehitajate tee äärde – 10 asukohta.
1.2. Üks asukoht on ettenähtud mitte rohkem kui ühe reklaamkandja paigaldamiseks.
1.3. Pakkumise alghind tervikobjekti kohta on 203,0 (kakssada kolm) eurot kalendrikuus.
1.4. Osalejatel esitada pakkumised hiljemalt 22.08.2013 kell 9.00 A. H. Tammsaare tee 135 tuba nr 215 info telefonil 6457519.
1.5. Täpsemad läbirääkimiste tingimused on avaldatud Tallinna veebilehel http://www.tallinn.ee/est/ametlikud_teated

Eesti Päevaleht, esmaspäev, 5. august 2013, toimetaja: Eda Post, tel: 680 4400, e-post: uudised@epl.ee

Ärid püüavad alateadvust uute nippidega ostma meelitada

Kiirsöögikohas ergutatakse kliente tempoka muusikaga aga kiiresti sööma ja lahkuma.

Kelli Seiton
kelli.seiton@epl.ee

Kui muusikaga on Eesti kauplused turgutanud külastajate ostuhimu kümmekond aastat ja valgustusnipid on veelgi pikema ajalooga, siis nüüd lisandub ka lõhnastamine.

AS-i Tallinna Kaubamaja turundusdirektor Anne-Liis Ostov ütles, et seni on lõhnaturundust kasutatud mõnel üksikul korral. Näiteks paar aastat tagasi oli sügismoe kampaania ajal värvitooniks pruun, mida seostati lõhna kaudu šokolaadiga. Kunstliku šokolaadilõhna eesmärk oli luua kliendile mõnus meeleolu, selgitas ta.

Ostov rõhutas, et Kaubamaja ei kasuta iga päev lõhnaturundust „Seal on oma head ja vead, lõhnaga võib inimese kergesti ka eemale peletada. Näiteks ilumaailmas on parfüümipilv pidevalt üleval ja paljud inimesed käivad sealt kiiresti läbi. Arvan, et naturaalne lõhn toimib paremini," märkis ta.

Sel viisil ahvatlevad näiteks saialetid Kaubamaja toidumaailmas. Sooja saiaga meelitavad kliente pea kõik Eesti suuremad poed.

Kaubamaja toidumaailma pagariletis valmivad soojad saiad kutsuvad oma hea lõhnaga inimesi emotsionaalset ostu tegema. Seda vana nippi kasutavad pea kõik suuremad kaupluseketid. Foto: Vallo Kruuser

Uus suund – lõhnad

TNS Emori tarbijaturu uuringute ärisuuna juhi Aivar Voogi teada Eesti poed praegu kliendi ostuotsuse mõjutamiseks kunstlikke lõhnasid pigem ei kasuta. Küll aga on kujunenud välja mõned mõjuvad lõhnatraditsioonid, näiteks eelpool nimetatud pagaritöökoda või sissepääsu juurde pandud suitsuvorstid ja -liha.

„Nende eesmärk on muuta inimene emotsionaalseks. Eriti siis, kui kõht pole täis, hakkavad tööle bioloogilised protsessid ja inimesel tekib kunstlikult näljatunne," rääkis Voog. Ta ei usu, et ükski pood sellest avalikult räägiks, kui lisab loomulikele lõhnatekitajatele ka kunstlikke.

Tööle hakkavad bioloogilised protsessid ja inimesel tekib kunstlikult näljatunne.

Samamoodi kallutatakse ostuotsuseid valgustusega, mis näitab puuvilja ja liha isuäratavamana. „Näiteks värskel lihal on stereotüüp, et ta on punakas," selgitas Voog, et poe lihaletti valitaksegi valgus, milles liha näib punakam.

Majandusajakirja Forbes väitel on üha rohkem ettevõtteid hakanud mõistma, et brändi identiteedi loomiseks ja julgustamaks kliente poes rohkem aega veetma (ja raha kulutama), võib tähtis olla ka kliendi nina.

Üks tuntuim poodide lõhnastaja on H&M, mis septembris ka Eestis oma esimese poe avab. Ettevõtte Baltimaade pressiesindaja kinnitas, et Soome poodides ettevõte lõhnu ei kasuta ja see pole plaanis ka siin avatavates kauplustes. Ta ei täpsustanud, miks või milline on keti üldine lõhnapoliitika.

Eesti Päevalehele teadaolevalt on Eestis lõhnaturustamist kaalunud Solarise kaubanduskeskus, ent ettevõttelt ei õnnestunud selle kohta vastust saada.

Hoopis teadlikumalt valitakse poodidesse juba kümmekond aastat muusikat, kinnitas Artist Siseraadiod OÜ muusikapsühholoog Dali Kask. Ta teeb koostööd ka mitme Eesti kaubanduskeskusega ja valib neile muusikat, mis peaks kliente ostma meelitama.

Valitakse sobiv helitaust

„Muusikas on palju aspekte: tempo, mis mõjub inimese liikumiskiirusele, harmoonia, mis mõjub tundeelule ja emotsioonidele," rääkis Kask. „Näiteks kui arstikabineti ooteruumis on inimesel närv sees, siis ei saa ärritavat muusikat lasta, vaid ülesanne on rahustava ja harmoonilise keskkonna loomine."

Seevastu kiirsöögikohtades on muusika tempokas – selle ülesanne on panna inimesi kiiremini sööma ja oma kohta järgmistele klientidele vabastama. Eestis ulatub nende ettevõtete arv, mis teadlikult klienti muusikaga mõjutada proovivad, sadadesse.

„Kaubanduskeskuses on muusika funktsioon emotsiooni tekitamine, et seal oleks mõnus, poleks palju kakofooniat ja ärritavaid helisid," rääkis Kask. Inimene ostab alles siis, kui tal on kaupluses mõnus olla.

Prisma peremarketi pressiesindaja Kadri Lainas nentis, et kui muusikat poes pole, on pood kõle ja tühi. Ühtlasi rõhutas ta, et poe eesmärk ei ole kliente ostma meelitada, vaid et nad oleksid oma valikutes vabad. „Mõnes kontoris pannakse raadio mängima, et oleks vaikne helitaust. Võib öelda, et poes on umbes samamoodi," sõnas ta.

Muusika annab brändi näo

Ostov sõnas, et Kaubamaja pole mõõtnud, kuidas muusika ostukäitumisele mõjub, ent mujal maailmas tehtud uuringud näitavad, et mõju on olemas. „Alati pole ostmisel üks mõjutaja. Muusika ei ole esikolmikus olev mõjutegur, ta on pigem meeleolutekitaja ja annab brändile näo," lisas ta. Ka Kase teada pole Eestis uuritud, kuidas poodide kasutatavad nipid inimeste ostukäitumisele mõjuvad, ja seega ei saa nende mõju välja tuua. Aga näiteks Rootsis tehtud katsetes selgus, et nendel päevadel, kui ostusaalis mängis muusika, ostsid inimesed keskmiselt 3,6% rohkem kui päevadel, mil muusikat ei lastud.

Rootsis tehtud katsed näitasid, et kui poes kõlab muusika, on müük 3,6% suurem.

Võrreldes Rootsiga on tema sõnul Eestis muusikat isegi julgemalt kasutatud. Näiteks ei lasta Rootsis taustamuusikat pankade ootesaalides, Eestis aga tühja ruumi täitmiseks ja meeleolu tekitamiseks küll.

Samuti võeti kaubanduskeskustes hästi vastu koostöö artistidega, kes tähtpäevade puhul muusikat valisid. Näiteks emadepäevaks valisid muusikat Koit Toome ja Hendrik Sal-Saller, kusjuures Sal-Saller valis pigem rokilikku muusikat. Tavapäraselt rokilik või liiga vali muusika inimesi poodi ei meelita. „Kartsin, et kuidas see inimestele peale läheb, aga saime väga palju toredat tagasisidet klientidelt, et oli vahva vaheldus," rääkis Kask.

Ühes kaubanduskeskuses või kaupluses mängitakse tavaliselt 300–500 lugu, millest igal kuul vahetatakse välja umbes veerand.

Näited Eesti poekettidest

Eestis võib esile tuua kolme suure toiduaineid müüva kaubandusketi eripärad, rääkis muusikapsühholoog Dali Kask, nimetamata kettide nimesid.

Kauplusekett nr 1
Kliendid: Moodsamad, trendikamad kliendid, kes on kolmekümnendates. Peavad tähtsaks elustiili ja reisimist. Tahavad proovida ka muude riikide kööki, näiteks Aasia maitseid.
Muusika kaupluses: Rütmikam muusika, näiteks R&B või *soul*.

Kauplusekett nr 2
Kliendid: Pigem koguperepood, kus tehakse sisseoste enamasti nädalavahetusel ning ostetakse korraga suurem kogus kaupa.
Muusika kaupluses: Muusika põhineb peamiselt popmuusikal, mis on äratuntav ja turvaline. Lood meeldivad nii 18-aastasele kui ka näiteks 50-aastasele. Põhiline on hea tuju ja turvatunde loomine.

Kauplusekett nr 3
Kliendid: Rõhutatakse eestimaisust ning müüakse palju Eesti tooteid.
Muusika kaupluses: Eesti muusika.

Maksuamet kahtlustab varjatud töötasu maksmist spordiühingutes

Maksuameti arvates võlgnevad spordiklubid riigile maksuraha rohkem kui 80 000 eurot.

Kristjan Lukk
kristjan.lukk@epl.ee

Maksu- ja tolliamet saatis mais rahandus- ja kultuuriministeeriumile kirja, milles sõnastas juba pikemat aega avaliku saladusena eksisteerinud probleemi. Nimelt maksavad paljud tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimekirja liikmed stipendiumide nime all hoopis töötasusid.

Stipendiumite varjus palka makstes jääb saaja ilma näiteks ravikindlustusest.

Niimoodi jääb riigil saamata suur hulk maksuraha. Näiteks 2011. aastal oleks riik väljamakstud stipendiumide võrdsustamisel võlaõigusliku lepinguga saanud 4,2 miljonit eurot makse. Teiseks jäävad stipendiaadid ilma ravikindlustusest ja töötuskindlustushüvitistest ning stipendiumidest ei kogune makseid stipendiaadi pensionifondi.

Viimase pärast muretseb ka Eesti olümpiakomitee peasekretär Siim Sukles. „Asi on kinni selles, et spordiklubidel on vähe raha. Inimesed, kes tegelevad väikese raha eest noortega, ei saa pensioniks rasva koguda," rääkis ta.

Ükski stipendiume maksev spordiühing ei riku siiski seadust, sest kehtiv maksuseadus ei defineeri stipendiumi. „Kui seadus otseselt ei ütle, mis on stipendium, siis on see „hall tsoon"," rääkis Sukles. Tema sõnul ongi maksuameti kiri ministeeriumidele palve teha riigi tasandil selgeks, mis täpselt on stipendium ja kuidas seda maksta.

Kontrollid jätkuvad

Seni on maksuamet kontrollinud kolme spordiklubi ning leidnud, et nende makstavad stipendiumid on varjatud töötasud. Amet nendib oma kirjas, et menetluste tulemusel kujunes kokku määratavaks maksusummaks 85 236 eurot, mille tasumine oleks käinud kontrollitud spordiklubidele üle jõu. Seega peaksid klubid makse tasudes oma uksed lihtsalt kinni panema.

Üks kontrollitud spordiühing, Lasnamäe korvpalliklubi on maksuameti hinnangul jätnud tasumata 18 695 eurot makse. Klubi juhatuse liige Janika Veinpere-Pillisner rahapuudusele ei viita. „Tegime kõik nii, nagu seadus nõuab," kinnitas Veinpere-Pillisner. Tema sõnul on Lasnamäe korvpalliklubi sellel spordialal Eestis ainus, mis ei küsi tüdrukutelt treeningmaksu. Ta rõhutas, et asi pole raha olemasolus või selle puudumises, vaid et klubi on kõik õigesti teinud. „Ütleme maksuametile oma vastuse ja vaatame, kuidas nad reageerivad," rääkis Veinpere-Pillisner ja kinnitas, et ootab ühist selget lahendust stipendiumite jagamise korrale.

Kuigi maksuamet on teinud ettepaneku lahendada olukord nii, et spordiklubid ei kannataks, kavatsetakse stipendiumide maksmisi siiski edasi kontrollida. Vastasel juhul oleks ebavõrdses seisus need spordiklubid, mis on stipendiumide väljamaksmisel õigesti käitunud.

Siim Sukles avaldas lootust, et juba augustikuus võib maksu- ja tolliameti ning ministeeriumide koostöös stipendiumide maksmise juures midagi muutuda.

Maksuvaba stipendium

Tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute nimekirja pääsemiseks ning tulumaksust vabastatud stipendiumide andmiseks peab see ühingule olema üheks põhikirjaliseks tegevuseks. Stipendiumite taotlemine ja määramine toimub avaliku konkursi alusel.

Kui nõuded täidetud ei ole, maksustatakse stipendium 21%-lise tulumaksu määraga. Tulumaksuga maksustatakse stipendiumid, mis on saadud seoses ettevõtlusega, töö- või teenistussuhtega või juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmeks olekuga.

Siim Sukles ootab lahedust sel kuul. Foto: Rauno Volmar

EstCube'i elu võib lõpetada ka pisike satelliiditükk

Intervjuu

Kaisa Alliksaar
kaisa.alliksaar@epl.ee

Satelliidiprogrammi juhendaja hinnangul varitsevad kahest õnnetusest pääsenud satelliiti mitu ohtu.

●● Mart Noormaa, kui paljudest takistustest on ESTCube juba möödunud?

Meid on hoiatatud kahel korral. Esimesel puhul prognoositi kosmoseprügi osakeste lähedus meie satelliidile 245 meetrit ja teisel korral 940 meetrit. Kümne kilomeetri raadiuses satelliidist on osakesi tihedamalt, aga kokkupõrge nendega pole eriti tõenäoline.

●● Mis võib satelliidi teekonna lõpetada?

Kui vaadata kaugemaid objekte, on näha, et EstCube läheneb 2009. aastal kahe satelliidi kokkupõrkest tekkinud osakestele, mida on tuhandeid, nii et ega me eriti ohutus olukorras ei ole. Kui satelliit ühel momendil lihtsalt ilma igasuguse signaalita töö lõpetab, siis võib põhjus olla selles, et toimus kokkupõrge paarisentimeetrise jupiga, mida Maalt radarite pealt ei jälgita.

●● Kui kaua ESTCube kosmoses on?

Atmosfääriosakesed pidurdavad satelliiti tasapisi. Seetõttu kukub ESTCube allapoole nagu iga teinegi satelliit. Me pidime tegema arvutused ja näitama, et ta põleb atmosfääris enne 25 aastat.

EPL-i lugejad näevad Eesti rahvusloomana siili

Eesti Päevalehe lugejad leidsid ülekaalukalt, et Eesti rahvusloom võiks olla siil. Häälte arvult järgnesid küsitluses siilile hunt, ilves, orav ja põder.

Kaisa Alliksaar
kaisa.alliksaar@epl.ee

Nädal tagasi korraldas Eesti Päevaleht küsitluse, keda soovivad eestlased oma rahvusloomana näha. Hääletusel osales üle 6000 inimese ja nende ülekaalukas lemmik oli siil, kes kogus ligi pooled ehk 47% häältest, võites pikalt hundi (18% häältest) ja kolmandale kohale jäänud ilvese (14%).

Rahvuslooma valimise idee ühe algataja, Eesti looduskaitse seltsi esimehe Jaan Riisi arvates ei olnud hääletustulemused üllatavad, kuna enamik inimesi on siili näinud ja seega teadvustavad seda looma rohkem. Tallinna loomaaia direktor Mati Kaal arvas samuti, et siil on sümpaatne loom. „Ta on inimasustuse ümbruses tegutsev leplik elukas, kes kellelegi väga hullusti liiga ei tee ja vaikselt oma asju toimetab," ütles Kaal. Siil ei lähe inimesega tavaliselt vastuollu ja temast võib ka kasu olla, kuna ta sööb aias kahju tegevaid tigusid ja putukaid.

Hunti aitas hundiaasta

Hundi suhtelises populaarsuses võis Riisi arvates rolli mängida see, et tänavu on Eestis hundiaasta (Eesti looduskaitse seltsi, Eestimaa looduse fondi jpt esimest korda valitud aasta loom – K. A.). „Kui järgmiseks aasta loomaks on mõni teine loom, siis on kindlasti hundi ja siili kõrval jälle keegi, kes on ilusasti pildil," uskus Riis.

Rahvuslooma valimisega ei tasu siiski kiirustada – Riisi hinnangul peaks seda veel vähemalt aasta aega seedima.

Siili mured

Lugejate lemmikloom on aga muutumas järjest ohustatumaks liigiks. „Mida rohkem inimesed oma koduaedu korda teevad, seda raskem on siilil," sõnas Riis. „See on siili kõige suurem mure – ta ei leia enam kohta elamiseks, kompostihunnikuid või puuriidataguseid, kuhu peitu pugeda," nentis Riis. Samuti tasuvat silma peal hoida suurtel õuekoertel, et nood oma territooriumi kaitsmiseks siile ei ründaks. Mati Kaal arvas samuti, et siili ohustab enim inimtegevus.

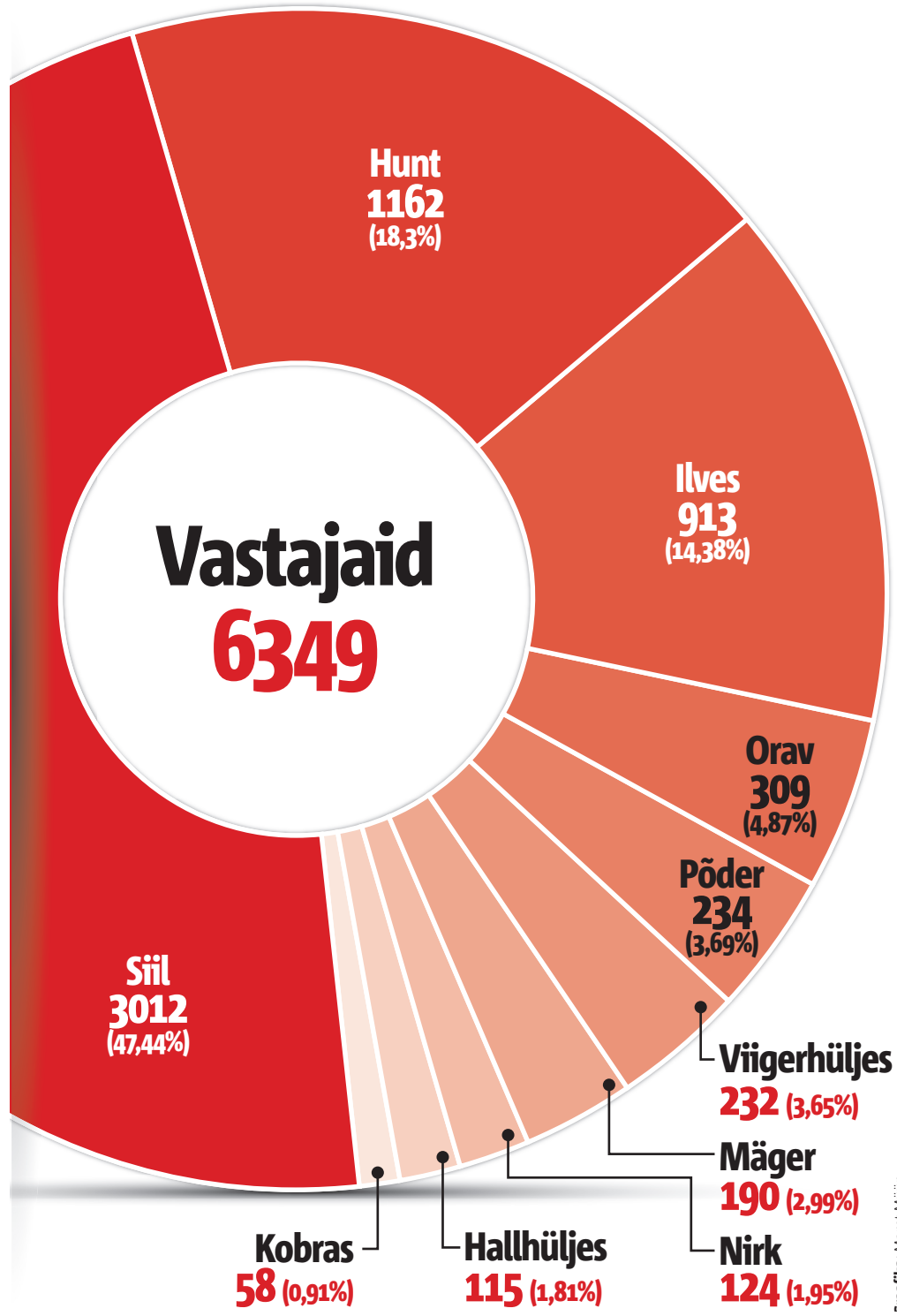

Graafika: Maret Müür

Noorte seas menukas slängisõnastik õhutab küberkiusamist

Peale slängisõnade levib järjest rohkem samas portaalis ka isikuline laimamine ja sõimamine.

Kristjan Pihl
kristjan.pihl@epl.ee

Ajal, mil küberkiusamine ja teised internetis varitsevad ohud on tõstatatud riiklikult tähtsateks teemadeks, tegutseb internetis juba aastaid eestikeelne slängisõnastik, mis peaks lastekaitsjatele huvi pakkuma.

Aadressilt slang.ee avaneb portaal, millele loovad sisu sarnaselt teiste noorte hulgas levivate slängisõnastikega kasutajad ise, mitte lehekülje omanik. Erinevalt võõrkeelsetest leksikonidest puudub antud saidil sisuloomet kontrolliv moderaator.

Häiriv kõnepruuk ja vulgaarsed viited seksuaalelule torkavad silma juba esilehel. Kui tuua alates ülemöödunud aasta suvest sisestatud 2600 sõnast esile viisakamaid, siis selgub näiteks, et sõna „soleerima" tähistab slängi mõistes masturbeerimist ning „kakasall" tualettpaberit. Suur osa väljenditest ei kannata aga üldse trükimusta.

Oma Facebooki lehel, millel on üle 700 huvilise vanuses 13–17, pöördub lehekülje haldaja otsekohese üleskutsega: „Tead veel mahlakaid sõnu? Lisa oma släng, väljend või roppus meie sõnastikku, et kõik seda lugeda saaks!" Küsimusele, miks veebisõnastik noori roppustele kihutab, polnud lehe omanikult võimalik eilse päeva jooksul vastust saada.

Küll aga on temaga kontakti võtnud politsei. Veebikonstaabli Maarja Punaki sõnul pöördus kahel viimasel nädalal politsei poole viis inimest, keda lehekülje sisu häiris.

Vulgaarsustest ohtlikumaks pidas Punak hiljaaegu saidil levima hakanud kommet lisada sinna slängi asemel tuttava inimese nimi ning selle tähenduseks solvanguid. Sellise murega on Punaki poole pöördunud mitu last, kelle nimedele pandi portaalis ebameeldivaid tähendusi. Punak suunas lehe omaniku tähelepanu ebasobivate tähendustega nimedele ning need eemaldati. Sellega pole probleem aga mõistagi lahendatud.

Punaki hinnangul tuleks veebiportaalide sisu reguleerimine seadusandlikul tasandil põhjalikult ette võtta.

Punane lipp kõiki suvitajaid veest ei hoia

Foto: Mari Luud

Veeoht. Neljapäeva õhtul selgus, et Tartu ujumiskoha Anne kanali vees on soole enterokokkide hulk üle normi. Ujumise ohtlikkust tähistav punane lipp lehvis Anne kanali juures ka eile, kuid mõned inimesed otsustasid end siiski vees jahutada.

Kui Delfi portaal uuris kohapeal, miks hoiatusest hoolimata vette minnakse, selgus, et punast lippu vee halva kvaliteediga seostada ei osata, olgugi et terviseameti mõõtmistulemused vee olukorra kohta on kirjas teadetetahvlil.

Rannavalvurid Anne kanali ääres tõdesid, et väikesed lapsed kutsuvad nad küll veest välja, kuid kõigile inimestele eraldi ütlemas käia ei jõuta. Delfi

KESKKONNAAMET

Keskkonnaamet teatab

Keskkonnaamet teatab, et jätkab ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded 29.01.2010 (teade nr 1058702) ilmunud teate avaldamisega algatatud Vabariigi Valitsuse määruse Tartu maakonna looduskaitsealuste parkide piiride ja Peeda jõe - Idaoja hoiuala piiri muutmise menetlust, et ühtlustada kaitstavate looduseobjektide kaardiinfo, kasutades selleks Eesti põhikaarti, ja viia see vastavusse tegeliku olukorraga.

Määruse eesmärk on Tartu maakonna kaitsealuste ajalooliste parkide välispiiride kinnitamine kaitse-eeskirjaga kehtestatud kaitsekorra tagamiseks ning piiride kattuvuse likvideerimine. Parkide kaitsekord ja kaitse-eesmärk on sätestatud Vabariigi Valitsuse 3. märtsi 2006. a määrusega nr 64 "Kaitsealuste parkide, arboteerumite ja puistute kaitse-eeskiri".

Kaitsealuste parkide kaitse-eeskirja ja Tartu maakonna kaitsealuste parkide ning Peeda jõe - Idaoja hoiuala piiriskeemide eelnõu avalik väljapanek toimub 12. augustist kuni 31. augustini 2013 tööpäeviti Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu regiooni Tartumaa kontoris (Aleksandri 14 II korrus), Tartu linnavalitsuses ning Kambja, Konguta, Luunja, Mäksa, Nõo, Puhja, Rõngu, Tartu, Vara ja Ülenurme vallavalitsuses.

Esimeses etapis korrigeeritakse järgmiste Tartu maakonna looduskaitsealuste parkide piirid:

1. Aru mõisa park
2. Kaagvere mõisa park
3. Kavastu mõisa park
4. Luke mõisa park
5. Luunja mõisa park
6. Meeri mõisa park
7. Mäksa mõisa park
8. Puhja seltsimaja park
9. Raadi mõisa park
10. Rõngu mõisa park
11. Suure-Kambja mõisa park
12. Suure-Konguta mõisa park
13. Tammistu mõisa park
14. Toomemäe park
15. Uderna mõisa park
16. Unipiha mõisa park
17. Vana-Kuuste mõisa
18. Vara mõisa park
19. Ülenurme mõisa park

Põhjendatud ettepanekuid või vastuväiteid määruse eelnõu kohta palun esitada kirjalikult Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu regiooni kontorisse aadressil Aleksandri 14, 51004 Tartu või tartu@keskkonnaamet.ee kuni 31. augustini 2013. Kui selleks tähtajaks ei ole parandusettepanekuid või vastuväiteid esitatud, arvestame, et olete määruse eelnõuga nõus.

Vastavalt looduskaitseseaduse § 9 lg 4 punktile 3, teeme ettepaneku viia avalik väljapanek läbi ilma avaliku aruteluta. Juhul, kui väljapaneku jooksul ei esitata soovi avaliku arutelu korraldamiseks, viiakse eelnimetatud kaitsealade piiride arutelu läbi kirjalikult ilma avaliku aruteluta.

Peale avalikku väljapanekut esitatakse määruse eelnõu orienteeruvalt septembris 2013. aastal ministeeriumide vahelisele kooskõlastamisele. Määrus jõustub eeldatavalt jaanuaris 2014. aastal.

Lisainfo: e-post: Maris Paju maris.paju@keskkonnaamet.ee.

Saaremaa kelder varjab unikaalset raadioaparaatide kollektsiooni

Eesti Päeva lehe suve näitus

Rein Sikk
kogujate kuraator

Kui läheb hästi, jõuavad sajad Sakla külla kogutud raadiod ja televiisorid niiskest keldrist ka korralikku majja.

Üks legend käib ringi mööda Saaremaad. See kuulutab, et Sakla külamehe Lembit Kadariku eraalgatuslik raadiomuuseum on Türi ringhäälingumuuseumist hoopis vingem. Lembit ise seisab niiskes keldris, kus ta unikaalne kogu asub, ja laiutab tagasihoidlikult käsi: ah nii paarisaja ringis mul neid raadioid on. Ja natuke televiisoreid ning grammofone ka sekka.

Väärt kollektsioon ootab paremaid päevi 120 elanikuga Sakla küla rahvamaja keldris, et viimaks ometigi spetsiaalset väljapanekuruumi saada, enne kui see ajas ja niiskuses hävib. Lembit igatahes unistab järgmisest suvest, mil kogu saarele au tegev raadiomuuseum võiks uksed avada.

Oma esimese raadio tegi Lembit valmis kümneaastaselt. Kõlareid sel polnud, kuulamiseks hankis ta vene tankistide käest kõrvaklapid. Ja siis, ühel 1946. aasta ööl sündiski ime – klapid hakkasid ragisema ja Lembitu kõrvu jõudis raadiosaade Moskvast. Nõukogudemaa pealinna jaam oli nimelt kõige võimsam.

Süstemaatiline kogumine algas kuuekümnendail. Rohkem kui pooled Lembitu kogutud aparaatidest võtavad tänagi hääle sisse ja pildi ette.

Huviline võib end Lembitu keldrisse äragi unustada, nii värvikas ja kirev on tema kollektsiooni kaudu avanev ringhäälinguajalugu. ●

Kollektsiooni pärl

1954. aastal Venemaal valminud raadio nimega Zvezda (Täht) maksis kogunisti moorratta hinna. Erilised on nii raadio disainitud jalg kui ka peegelklaasist skaalaosa, mis säras ja peegeldas oma paremate päevadel nii erksalt, et peremehel polnud hommikul habemeajamiseks peeglit vaja. Fotod: Irina Mägi

Eelmise sajandi kahekümnendatest aastatest pärinev detektorraadio, mis töötas patareidega. Sarnaseid kasutasid ka metsavennad, et laiast ilmast uudised saada.

Venemaa üks esimesi magnetofone. Linti vedas ringi grammofoni mootor.

Esimene Eestis ehitatud Telefunkeni raadio aastast 1933. Kuulati kõrvaklappidega.

Tuulast pärit detektorraadio võimaldas vastu võtta mitut jaama. Tuli vaid otsinguhoob õigesesse asendisse lükata.

Milleks on sellel „His Masters Voice" grammofonil uksed? Uksi avades ja sulgedes sai reguleerida helitugevust.

← See pole tavaline värviline paber, vaid spetsiaalne üherublane ekraanikile, mille abil sai mustvalge teleripildi värviliseks teha. Ülapoolel olid sinakad toonid, keskel roosakad ja allpool rohekad.

→ Lembitu kõige väiksem raadio mahub peopessa. See kuulus tippkommunistide standardvarustuse hulka, andis võimaluse igavatel koosolekutel salaja kõrva sisse pistetud raadiot kuulata.

Selliste raadioaparaatidega toimetas Vene armee Kallemäe raketibaasis. Baasi ülem käis Lembitu juures saunas ning kui võõrarmee lahkumine oli käes, kinkis oma militaartehnika talle.

SUUR SOOV

●● „Saaks ikka aparaadid uutesse ruumidesse veel enne, kui ma ära suren, et need ka tulevaste põlvede jaoks alles jääksid. Aga kellel on mõni vanem raadio või televiisor üle, andke aga julgesti teada," unistab kollektsionäär Lembit Kadarik.

Eesti Päevalehe suvenäitus

... on igal esmapäeval ilmuv sari, milles tutvustame vahvaid kogujaid, pärandi hoidjaid ja nende erilisi kollektsioone. Pakume näituse võimalust Eesti Päevalehe veergudel, veebis ja digilehes.

TEATAGE KOGUJAIST JA KOLLEKTSIOONIDEST: rein.sikk@epl.ee.

V

VÄLISMAA

MUGABE KUULUTATI TAAS VALIMISTE VÕITJAKS

Zimbabwe valimiskomisjon tunnistas valitseva presidendi Robert Mugabe presidendivalimiste võitjaks. Opositsioon peab tulemust võltsituks ja on lubanud selle edasi kaevata. Ametlike tulemuste kohaselt hääletas Mugabe poolt 61%, opositsioonijuhi Morgan Tsvangirai toetus oli 34%. 89-aastane Mugabe on Zimbabwet juhtinud juba 33 aastat. **ERR**

HIINA KÕRGEIM PILVELÕHKUJA KERKIS 632 MEETRINI

Hiina kõrgeimaks ja maailmas kõrguselt teiseks planeeritud ehitis – Shanghai Tower – saavutas laupäeval maksimumkõrguse. Nüüd on pilvelõhkuja 632 meetri kõrgune. See on siiski tublisti madalam Dubai Burj Khalifast, mis ulatub koguni 830 meetrini. Shanghai uus pilvelõhkuja saab valmis tuleval aastal ning läheb eeldatavalt maksma 1,8 miljardit eurot. **ERR**

Geipreestrid Vatikanis? Jah. Geivandenõu? Seda mitte

Paavst võttis üles ühe oma ametiaja kõige pakilisema teema – suhtumise geidesse kirikus.

Andrew Brown, Kate Connoly, Lizzy Davies, Berliin, Rooma

See juhtus paavsti lennukis tagasilennul Rio de Janeirost. Olles veidi puhanud Brasiilia ringreisist, mille kulminatsiooniks oli kolme miljoni palveränduriga missa Copacabana plaažil, läks paavst Franciscus lennuki tagumisse ossa, et vestelda seal hämmastunud pressikorpuse ees komplitseeritud teemal – Vatikanist ja homoseksuaalsusest.

Patt, mitte kuritegu

Esmalt sai ta üle oma eelkäija vastumeelsusest lubada üldse üle huulte sõna „gei". „Kes olen mina, et kohut mõista," ütles ta, „kui keegi on gei ja ta pürgib heas tahtes jumala poole?" Geisid ei tohiks ühiskonnas marginaliseerida, jätkas ta, enne kui puudutas laialt levinud ja palju räägitud kuulujutte võimsa nn geilobi eksisteerimisest Vatikanis. Kui selline asi eksisteerikski, ei oleks see peamine mure: „Probleem ei ole sellises orientatsioonis. Me peame olema vennad."

Mõistmaks homoseksuaalsuse tähtsust Vatikani jaoks, peab teadvustama, et suur vähemus katoliku preestreid arvatakse olevat geid ja need preestrid teavad liigagi hästi katekismuse õpetust, et homoseksuaalses aktis ilmneb sügav rikutus. Kui sellele lisada Vatikani traditsioon diskrediteerida vaenlasi neid homoseksuaalsuses süüdistades, siis on tulemuseks märkimisväärne hulk kõrge positsiooniga n-ö kapis olevaid mehi potentsiaalselt hävitavate saladustega.

Probleemi teeb keerukamaks dokument, mille koostas paavst Benedictus XVI veel kardinal Ratzingerina. See paistab määravat geidest preestrid eluks ajaks avalikkuse silma alt ära. Nimelt tõdetakse selles, et meestel, kes on suutnud pidada kolm aastat tsölibaati, ei ole eeldatavalt „sügavalt juurdunud" homoseksuaalset orientatsiooni. Sellises olukorras pole imestada, et peaaegu igaüht kahtlustatakse geilobi liikmeks olemises.

Üheks viimaseks kõrgemal tasemel kahtlusaluseks osutus paavsti uus isiklik esindaja Vatikani Pangas – Battista Ricca, keda süüdistati oma meeskallimaga koos elamises ajal, mil ta oli sajandivahetusel Vatikani diplomaadina Uruguays. Tagasilennul Riost ütles paavst, et need süüdistused leiti olevat alusetud ja ka vastupidisel juhul oleks see niikuinii tähendanud ainult patustamist, mille jumal võib andeks anda, mitte aga kuritegu. Sellises väljaütlemises on näha püüet võtta geisid realistlikult, inimestena.

Inglasest teoloog James Alison, kes on avalikult gei, peab rohkem kui 40% tänapäeva katoliiklikust vaimulikkonnast homoseksuaalseks, kuid arvab seejuures, et väga vähesed on enda vastu ausad ja endaga leppinud. Teised kirikuasjade eksperdid on sellise hinnanguga nõus.

Homoseksuaalsuses süüdistamine on üks levinumaid ja efektiivsemaid rünnakuid.

„Jutt geilobist on komplitseeritud," ütles Alison. „See termin on väga mitmel moel kasutuses." Vatikanis viidatakse seda sõna kasutades tavaliselt kõigile inimestele väljaspool, kes väidavad, et geiks olemine on normaalne. Teiseks kasutatakse seda Alisoni sõnul Vatikanis näiteks lauses „see niinimetatud teaduslik õpetus on lihtsalt võimsa geilobi tegevuse tulemus".

Monoseksuaalne kultuur

Väljaande National Catholic Reporter kauaaegne Vatikani korrespondent John L. Allen on arvamusel, et itaaliapärastatud termin „lobby gay" on ingliskeelsest erineva tähendusnüansiga. „Kui öelda tavalisele ingliskeelsele inimesele „gay lobby", siis saavad nad sellest aru kui huvigrupist, kes ajab oma asja. See ei ole päriselt see, mida itaallased „lobby gay" termini all mõistavad. Nemad mõistavad seda kui varjatud inimeste võrgustikku Vatikanis, kel on luukered kapis ja kes üksteisel silma peal hoiavad. Itaallastele ei pruugi need luukered üldse seksiga seotud olla."

„Kui küsimuseks on, kas Vatikanis on geisid, siis jah, muidugi seal on. Kui aga küsimuseks on, kas Vatikanis on mingisugune organiseeritud võrgustik geidest, kes kaitsevad üksteist ja ajavad asju oma huvides, siis võin ma teile öelda, et 15 aasta jooksul, mil ma olen sealseid teemasid käsitlenud, pole ma kunagi näinud sellele ühtegi selget tõestust."

Kohanemine tsölibaadieluga – kus seks on täiesti tähtsusetu ja ebahuvitav, armastus ei vaja seksuaalset väljendust – on praegusel ajal raske. „Vatikan on üks viimaseid kohti maa peal, kus „ära küsi, ära ütle" seda ka tegelikult tähendab," ütles Alison. „See on traditsiooniline monoseksuaalne kultuur, samasugune, nagu Briti armees 1890. aastal. Naised ja ka seks on lihtsalt tähtsusetud. Polnud vahet, mida sa teed, kuni sind ei tabatud ja skandaali ei puhkenud."

Saab näha, kuidas paavst Franciscus oma ametiajal selle teemaga tegeleb, eriti olukorras, kus süüdistused homoseksuaalsuses jäävad üheks levinumaks ja ka kõige efektiivsemaks rünnaku vormiks. Paavsti lennukis öeldud sõnad annavad aga mõista, et avatus katoliiklikus suhtumises homoseksuaalsusesse on osaks sellest, mida kardinalid Franciscust valides ta tegema määrasid – Vatikani reformimise tohutu ülesanne. ●

© Guardian News & Media

Paavst Franciscus vestles ajakirjanikega geidest pikal tagasilennul Brasiiliast. Foto: AFP / Scanpix

Teoloog: geivõrgustikud on olemas

Oma vaatenurga pakub ka Saksa teoloog David Berger, kes oli ise 20 aastat n-ö kapis. Kui ta 2010. aastal välja tuli, mõisteti ta hukka ja vallandati õpetajakohalt, nüüd toimetab ta üht geiajakirja.

„Roomas kogesin ma, et need geivõrgustikud on olemas, kuid nad ei ole võimu haaramise peal väljas. Nepotismi esineb Vatikanis muidugi, aga see tugineb sõprussuhetele. Nende võrgustike peamiseks eesmärgiks on saada seksi, ilma et see probleeme tekitaks. Vatikanis on palju makstud seksi, aga ka palju tasuta seksi. Mingit geivandenõud Vatikanis ei ole."

Bergeril on hulgaliselt kirju preestritelt, peamiselt saksakeelsetest maadest, milles nood on kujukalt kirja pannud oma sageli piinarikka kogemuse olla gei ja preester ühtaegu.

Üks neist oli šantažeerimiskatsetest, aga ka enda süütundest niivõrd hulluks aetud, et valas end teise preestri ees, kellega tal oli suhe, bensiiniga üle, pistis põlema ja hukkus leekides.

Terrorioht sundis saatkondi sulgema

Antud on kümnendi suurim globaalne terrorihoiatus: turistidel soovitatakse Lähis-Idast lahkuda, lääneriigid sulgesid saatkondi ja konsulaate, sest lähipäevil on võimalik al-Qaida rünnak. Neljapäeva pärastlõunal andis USA reisihoiatuse ja sulges teadmata ajaks 22 saatkonda islamiriikides. USA välisministeeriumi hinnangul on terrorioht suurim Lähis-Idas ja Põhja-Aafrikas, terrorirünnak võib juhtuda Araabia poolsaarel või olla sealt organiseeritud.

Julgeolekuallikate andmetel toimub rünnak kõige tõenäolisemalt Jeemeni territooriumil, mistõttu otsustasid laupäeval kaheks päevaks sealse saatkonna sulgeda ka Prantsusmaa, Suurbritannia ja Saksamaa. CNN-i andmetel oli eile Jeemenis asuva USA saatkonna ümber kaksteist tanki.

Pakistani esindus töötab

Al-Qaida ja mitu sellele lähedast terrorioorganisatsiooni kavandavad USA välisministeeriumi andmetel terrorirünnakut. Washington palub turistidel olla tähelepanelik, sest „terrorioht on reaalsem kui kunagi varem ja rünnak ettevalmistamise lõppjärgus". Kummalisel kombel jäeti aga avatuks USA konsulaat Pakistanis, kus on varem korduvalt täheldatud tõsist ohtu.

Laupäeval korraldas Valge Maja kõrgel tasemel nõupidamise, kus hinnati olukorda ja arutati võimalikku tegevust. Kohtumisel osalesid rahvusliku julgeoleku nõunik Susan Rice, välisminister John Kerry, kaitseminister Chuck Hagel, siseminister Janet Napolitano, CIA, FBI ja NSA juhid ning USA suursaadik ÜRO-s.

„Juba varem sel nädalal andis president julgeolekumeeskonnale korralduse astuda vajalikke samme ameeriklaste kaitseks Araabia poolsaart ähvardava või sealt lähtuva ohu valguses," teatati pärast nõupidamist.

Suletud on USA diplomaatilised esindused Saudi Araabias Ar-Riyādis, Az-Zahranis ja Jiddah'ş, Iraagis Bagdadis, Al Başrah'ş ja Arbilis, Araabia Ühendemiraatides Abu Dhabis ja Dubais, niisamuti ka esindused Tripolis, Alžiiris, Ammānis, Kairos, Djiboutis, Dhakas, Ad-Dawhah'ş, Kabulis, Hartumis, Al-Kuwaytis, Al-Manāmah'ş, Masqaṭis, Nouakchottis, Ṣan'ā'ş. ● **Matti Aivar Lind**

ä ÄRILEHT

E-POEST OSTETAKSE EESTIS PEAMISELT PILETEID

PricewaterhouseCoopersi hiljuti avaldatud uuringust selgus, et meeste ja naiste osakaal on veebist ostjate seas võrdne. E-poode külastavad kõige rohkem 25–34-aastased ning peamiselt ostetakse kaupu väärtuses 51–100 eurot. Peamiseks kaubaartikliks on piletid, neile järgnesid TV- ja sideteenuste tellimine ning raamatute ja ajakirjanduse lugemisõiguse ostmine. **Ärileht**

KINNISVARA HINNATÕUS

1292 euroni tõusis Tallinna korterite keskmine ruutmeetri hind juulis, tehes läbi viimaste aastate kiireima, 7,4%-lise tõusu. **Ärileht**

USA PEATAS APPLE'I MÜÜGIPIIRANGUD

USA presidendi Barack Obama administratsioon kasutas vetoõigust ja peatas müügipiirangud, mis USA rahvusvahelise kaubanduse komisjon juunikuus Apple'ile kehtestas. Komisjon kehtestas mõne toote müügikeelu Samsungi ja Apple'i vahelise patendivaidluse tõttu. Tegu on esimese korraga pärast 1987. aastat, kui võimud sellisesse vaidlusesse sekkuvad. **Ärileht**

Täna arutab kohus Kilgi ärikeeldu

Pankrotihaldur taotleb AS-i Werol Tehased endistele juhtidele ärikeelu seadmist.

Kadri Paas
uudised@arileht.ee

AS-i Werol Tehased pankrotihaldur Toomas Saarma ja pankrotitoimkonna esimees, vandeadvokaat Üllar Talviste taotlevad firma omanikule Rein Kilgile ja samuti õlitehase juhtkonda kuulunud Meelis Virrole ärikeelu kehtestamist, kuna pankrotistunud ettevõttest on haihtunud miljonid eurod.

Kas maksejõuetuse põhjuseks on kuriteotunnustega tegu, on prokuröri hinnata.

Praegu käib ettevõttes erikontroll, Kilki kahtlustatakse tahtlikult vara väljakantimises. Lähikuudel peaks algama ka kohtuistung Kilgi ja veel viie Weroli juhatuse liikme üle, kellelt pankrotihaldur Toomas Saarma esitatud hagi alusel nõutakse 6,7 miljonit eurot.

Aga AS Werol Tehased ei ole ainus Kilgi firma, mis on pankrotis ja kus sees erikontroll. Ka AS-is Lõuna Toiduainetetööstus (varasema ärinimega AS Pere) tehtud tehinguid kontrollib audiitor.

Eriti huvitavad audiitoreid ja AS-i Lõuna Toiduainetetööstuse pankrotihaldurit Indrek Lepsood tehingud, mis toimusid vahetult enne pankrotimenetluse algatamist ehk 2011. aastal ja 2012. aasta alguses. Nimelt tekkisid ettevõtte raskused 2011. aastal kiiresti ja ootamatult.

„Seni oli Lõuna Toiduainetetööstus aastaid tegutsenud hästi toimiva ettevõttena. Minu seisukoht on, et maksejõuetuse üks põhjustest on tekkinud võlgniku tütarettevõtte LT Pagar OÜ tootmise puudujääkide tõttu. Tootmise pool sõi väga palju raha ja kulud olid väga suured," rääkis Lepsoo.

Rein Kilki kahtlustatakse pankrotti minevast firmast tahtlikult vara väljakantimises. Foto: Hendrik Osula

Werol omastas võõra rapsi?

Praegu on menetluses ka kriminaalasi, mis algatati AS-i Werol Tehased vastu omastamise paragrahvi alusel. Nimelt kaebasid OÜ Letofin Trading ja põllumajandusühistu Kevili, et Werol võttis nende rapsi vastu, realiseeris kauba ja teenis raha, kuid jättis neile rapsi eest maksmata. „Kahe peale kokku on kahju umbes 600 000 eurot. Praegu ei ole kellelegi veel kahtlustust esitatud, aga tegeleme juhatuse liikmete tegevuse uurimisega," ütles Lõuna ringkonnaprokurör Marge Püss.

Püüti viimase hetkeni müüa

Pankrotihalduri sõnul püüdis võlgnik viimase hetkeni tegevust jätkata ja varasid oma tütarettevõtetesse maha müüa. Hea näide oli Tartus asuvate kinnistute ja tootmise müümine oma tütarettevõttele vahetult enne seda, kui maksu- ja tolliamet esitas firma vastu pankrotiavalduse.

„Pärast kinnistute müüki koormati kogu vara seejuures üürilepinguga. Kus see tahtlus algas, on arutelu koht, aga loomulikult, kui vara firmast välja müüd, siis on selge, et eesmärk on tegevust viimase võimaluseni jätkata. Aga kas maksejõuetuse põhjuseks on ka mõni kuriteotunnustega tegu, on lõplikult prokuröri hinnata," kõneles Lepsoo.

Tema aruande järgi on AS Lõuna Toiduainetetööstusel kohustusi vähemalt 15,4 miljoni euro väärtuses. Varadeks saab lugeda 10 000 euro ringis nõudeid ostjate vastu ning AS-i Pere Restoranid aktsiaid, Leivaeksport OÜ-d ja LT Pagar OÜ osa.

Pankroti kuulutamiseks esitas mullu 16. aprillil esimesena avalduse maksu- ja tolliamet. 26. aprillil esitas samasisulise avalduse ka tollal AS Pere nime kandnud firma ise. Menetlus lõpetati eelmise aasta 24. mail, kuna maksuametiga jõuti kompromissile.

18. juunil esitas Tartu maakohtule järgmise pankrotiavalduse aga Unicredit Bank AG, kellele Lõuna Toiduainetetööstus on Weroli seadmete ostuks võetud laenu käendajana võlgu 6,3 miljonit eurot.

„Nii-öelda Eesti hea äritava kohaselt on pankrotistunud äriühing varast tühjaks kanditud," ironiseeris mullu novembris Maalehes Unicredit Banki esindaja, vandeadvokaat Üllar Talviste.

Rein Kilk ei soovinud Ärilehele kommentaare anda.

Välisettevõtjad: maksumuutused viiks kollapsini

Ärilehe küsitletud ettevõtjad ja -firmajuhid peavad Eesti praegust maksusüsteemi motiveerivaks.

Tanel Saarmann, Kadri Paas
uudised@arileht.ee

„Eesti probleem on selles, et inimesed lahkuvad riigist," ütleb Trigon Capital Groupi juht ja mitme ettevõtte nõukogu liige soomlane Joakim Helenius, kes on Eestis elanud juba hulga aastaid. „Nad on praegu üldiselt madalapalgalised, kelle jaoks on näiteks Soome astmeline süsteem palga mõttes tulusam. Kui sa aga teenid siin 3000 eurot ja pärast maksude maksmist jääb alles umbes 2400, siis Soomes saaksid sama töö eest näiteks 6000 eurot, aga maksad 50% maksudeks ehk kätte jääb 3000. See ei ole minemist väärt."

Samal ajal, kui Eestis oleks maksusüsteem nagu Soomes, saaks 3000 eurot teeniv töötaja kätte 1500 eurot. „See paneks kõrgepalgalise inimese tõsiselt mõtlema Eestist lahkumise peale," arvab Helenius. Tema sõnul on just kõrgepalgalised töötajad Eesti majanduse selgroog, nende lahkumine oleks hukatuslik.

Kas siis minna ettevõtete maksude kallale, näiteks maksustada dividendid ja reinvesteeritud kasum? „Maksusüsteem töötab, riigieelarve on tasakaalus ning Eestit kadestatakse Euroopas. Miks midagi muuta?" vastas Helenius.

AS ABB Balti regiooni juht Bo Henriksson

„Ettevõtlust soodustav maksusüsteem on just see, miks Eesti on atraktiivne. Isegi rääkimine teemal, et maksustame dividendid ning reinvesteeritud kasumi, on tulega mängimine."

„Fookus peab olema hoopis sellel, kuidas kulutada maksutulu kõige tõhusamalt, et see oleks praegu ja tulevikus ühiskonnale kasulik," lisas ta.

Demotiveeriv süsteem

Sama meelt on 15 aastat Eestis elanud Molycorp Silmeti juhatuse esimees David O'Brock, kelle hinnangul on astmeline tulumaks äärmiselt ebaõiglane ja ebaefektiivne. Ainus positiivne asi, mida ta USA-s elamise ajast oskas välja tuua, on see, et sajad tuhanded raamatupidajad ja maksukonsultandid said tööd, sest kel vähegi raha oli, otsisid seaduseauke, et maksta vähem tulumaksu.

Samuti on O'Brock veendunud, et ettevõtete tulumaksu taastamine reinvesteeritud kasumile viiks majanduse kollapsini. „Tulumaksu taastamine oleks väga rumal tegu. Kogu kasumi, mille 2011. aastal teenisime, investeerisime tehasesse. See on väga aus. Kui see olnuks maksustatud, ei oleks ameeriklased lubanud seda teha," selgitas ta. „Kui Eesti tahab, et siia ei tekiks enam uusi töökohti ega ettevõtteid, siis palun, taastage. Kui soovite, et majandus areneks ja inimesed saaksid tööd, ei tohiks ettevõtete tulumaksu taastada."

Mõnevõrra teist meelt on AS ABB Balti regiooni juht Bo Henriksson. „Olen elanud ühiskonnas, kus on astmeline tulumaks [Soome – toim]. See on väga demotiveeriv süsteem ja mina seda ei toeta. Need, kes praegu rohkem teenivad, maksavad rohkem maksuraha kui need, kes teenivad vähem," ütles ta.

Ettevõtete maksustamist Henriksson aga ei pelga. „Seda teemat peab vaatama kompleksselt. Tööjõuga seotud maksud on Eestis kõrged, kui need madalamaks saaks, siis võiks ju dividendide ja reinvesteeritud kasumi maksustamisest rääkida. Kõike peab tegema mõistlikkuse piires," ütles ta. Kui nii toimida, siis ei näe ta ka ohtu, et välismaised ettevõtted siit ära läheksid või siia enam tulla ei sooviks.

a

ARVAMUS

TÖÖNÄDALAST

Möödapääsmatu progress lühema töönädala poole on vähemalt ingliskeelses maailmas peatunud. Paljude jaoks on see lausa ümber pöördunud.

MAJANDUSTEADLANE **JOHN QUIGGIN** (VIKERKAAR)

AUSUSEST

Unistus „puhtast ja ausast poliitikast" on utoopia – seda ei hakka iialgi olema ja ei ole ka üheski riigis.

POLITOLOOG **TÕNIS SAARTS** (SIRP)

SUVEHOOAJAST

Meil on alates maist tõeline suvi olnud.

PÄRNU KOHVIKUPIDAJA **EVELIN KUUSIK** (ÄRIPÄEV)

SISEKAITSEAKADEEMIA kolimine ei lahenda ühtegi tema kvaliteediprobleemidest

Kas riik jääb ääremaadele alles?

Peeter Olesk

kirjandusteadlane

Hiljuti avaldati Eesti Päevalehes Ida-Virumaalt portsjon päevapilte, millel umbes 40 aastat tagasi püstitatud elamute lagunenud aknaavad, elamud, kus elab ainult tuul, kui ta seal puhub („Siseministeerium pakub Ida-Viru linnaosade eurorahaga taaselustamist" 29.7, EPL).

Inimesele, kes seda kanti alates Küttejõust tunneb, ei pakkunud need fotod vähimatki uut, seda enam, et samasuguseid pilte võib teha küllap mujalgi Eestis – Koplis, Tapal, Tamsalus, Kiltsis, Leiel, Pollis.

Kas paremaid pilte polegi? On küll, ka sealsamas kõrval. Sõitsin hiljuti läbi Toila nn uude randa muuli kõrval. Kaugemal paistis päikeseline Sillamäe sadam. Mõlemad surnuaiad olid korras, park hooldatud, meri vaikne, mõtteline piir ohutuks ujumiseks tähistatud ja kuigi 8-tunnine tööpäev oli läbi, pandi autoteele asfalti. Kõik muu oli tõesti risakil nagu aedniku maja Viljandimaal Polli teaduslinnaku keskel enne hooldekodu, ent ma ei lootnudki näha Toilas Pirita rannarestorani. Tahtsin vaadata, mis on valmis, mis mitte. Väga palju seal valmis olla ei saa, sest selle kandi prioriteet on Jõhvi kesklinn, mida arendatakse nagu kohalikku Detroiti ilma autotööstuseta.

Ja nüüd ei taha Vaivara vald oma maadele pisemat investeeringut kui Eesti sisekaitseakadeemiat, mis oleks Kirde-Eesti kõige suurem akadeemiline keskus.

Kõige kapitalimahukamad ettevõtmised Ida-Virumaal on tegelikult väga hästi teada. Need on piirirajatised Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vahel, Auvere elektrijaam ning energeetilise julgeoleku tasakaalustamine Narva jõeäärse ja ülejäänud Eesti vahel ning modernne transiit maanteel, raudteel ja meritsi.

Need on asjad, mida saab ligikaudu rahaliselt hinnata. Mida me rahas hinnata ei võigi, on piirirajatiste psühholoogiline mõju Kreenholmist kuni Sõmeru–Kunda jooneni ja sotsiaalse kihistumise vektor Väike-Maarja ning Narva-Jõesuu vahel.

Kohaloleku tunne loeb

Ida-Virumaa tahab, et Eesti Vabariik oleks seal esindatud mitte Õhtulehena, vaid riigieelarveliste asutustena. Et oleks võim, mitte mälestused Jõhvi avaturust. Seda võimu ei saa sinna aga hommikul tööle ja õhtul koju vedada, see peab maksma kohapeal. Kui ta seal ei maksa, siis läheb nagu teises Eesti otsas Karksi-Nuias, kus linnakese keskpargis on keset tööpäeva kõige tähtsamad kodanikud õllesõbrad, kes on kindlad, et neid liigutab sealt ainult kõri või põis.

Sisekaitseakadeemia toomine Vaivarra saaks tulla püsivalt ning tulemuslikult päevakorda alles siis, kui eespool nimetatud ettevõtmised, transiidi ja energia küsimuses ennekõike, on jõudnud oma arengus mingile lõpusirgele, kusjuures seda päevakorraspüsimist peab ette nägema ka akadeemia enda arengukava.

Prioriteet on Jõhvi kesklinn, mida arendatakse nagu Detroiti ilma autotööstuseta.

Kehtivas arengukavas (www.sisekaitse.ee/ska/avalikkusele) Vaivara variant puudub. Ent riigi raha tahtjaid on provintsides veel ja näiteks Haapsalu ei hakka ootama, millal Ida-Virus kogu infrastruktuur valmib, vaid ta tahab elektriraudtee pikendust Riisiperest Rohukülani võimalikult kohe, rutemalt kui ehitatakse lõpuni Tallinna–Tartu–Luhamaa moodne autotee.

On täiesti loomulik, et projektid konkureerivad. Meil ei ole vaja Läänemaad kui veel üht ääremaad, kuid ma tahaksin siiski selgust paljudesse üksikasjadesse. Kui suur on energiakulu Riisipere–Rohuküla trassi käigushoidmiseks ja milliseid uusi lahendusi see nõuab?

Foto: Vallo Kruuser

Nagu maadevahetus

Kas selle trassi kiirrong peatub Nõmmel, Keilas ja Haapsalus või Nõmme asemel Pääskülas jne? Kui samal trassil veetakse ka kaupu, siis kas elektri- või diiselveduriga?

Miks sellest trassist räägitakse ainult Tallinnas töölkäijate huvides, nagu oleks Haapsalu üksnes pealinna magala? Kui trass aastaks 2025 (ei ole muide üüratult pikk aeg) taastatakse, mitmendal sajandil taastatakse siis reisirongiliiklus Valgast Piusani? Praegu on pooleli nii palju projekte, et tekib küsimus, kuidas midagi uut üldse valmis võiks saada. Ainult siis, kui need uued liigutatakse pingerea tippu.

Ma jagaksin küsimuse kolme ossa. Esiteks, mida teha Eesti sisekaitseakadeemiaga? Teiseks, mis sünnib Ida-Virumaal? Kolmandaks, kui tugev on seal Eesti Vabariik nii enne haldusreformi kui ka haldusreformi tagajärjel?

Neid osi võib ühendada, kuid võib lahendada ka üksteisest lahus. Kõige halvem on see, kui sisekaitseakadeemia asukoht lahendatakse põhimõttel „koeravorst põdralihavorsti vastu" või nagu kinnisvaralistest kaalutlustest lähtuv maadevahetuse analoog ning sootumaks lahus akadeemia sisust. Akadeemia sisuks on rahvuslikuks julgeolekuks ja korrakaitseks vajalik haridus kuni magistrikraadini, milleks on vaja omakorda filosoofiadoktorikraadiga korralisi õppejõude põhikursuste jaoks.

Sisu on esmane

Praegu on akadeemia personal selle nõude täitmiseks disproportsionaalne ja see tuleb järkjärgult kõrvaldada. Praegu on taolisi professoreid ainult paar. Kuid magister ei saa juhendada teist magistrit!

Kuna akadeemia on ametkondlik (ent mitte erakondlik!), siis tuleb siseministeeriumil kaitsta ennekõike akadeemia sisu, sest seda ei saa parandada akadeemia asukoha järgi.

Võimu ei saa vedada hommikul tööle ja õhtul koju, see peab maksma kohapeal.

Inimesed tahavad Ida-Virus tööd, mitte tera ja olla tapetud. Võib-olla saab korrakaitset tõhustada kiiremini, kui luua stabiilseid töökohti, aga selleks on vaja peale muu teha ka selgeks, kes on prefekt – kas „politseimaavanem" või majavalitsuse partorg või piirkondliku julgeoleku koordinaator sõltuvalt tegelikust olukorrast?

Ida-Viru prefekt vajab pikaajalist seljatagust, ta ei saa seal töötada nagu Siberis.

HILLAR METSA METSIK MAAILM

KASV JA TÖÖHÕIVE on Euroopa jaoks kõige põletavamad teemad

Me ei vaja kokkuhoiu ja ka

Enrico Letta

Itaalia peaminister

On üha selgem, et kui Euroopa tahab kriisist välja tulla, siis tavapärastest abinõudest ei piisa. Me vajame Euroopat, mis on konkreetsem, vähem retooriline ja praeguse maailmamajandusega paremini sobituv.

Euroopa ei vaja kokkuhoiu ja kasvu debatti, ta peab olema pragmaatiline. Hea näide sellest oli viimane Euroopa Ülemkogu, mis tegeles kahe Euroopa kõige põletavama probleemiga: halvastitoimiva tööturuga, mis kajastub rekordsuures noorte tööpuuduses, ja halvasti toimiva laenuturuga, kus ligipääs rahastamisele on raske ja laenumäärad varieeruvad ühisturu eri otstes tugevalt.

Ülemkogu juunikuise kohtumise tulemus oli julgustav ja me peame jätkama sel teel järgmistel kuudel, et liikuda edasi kahes samavõrd tähtsas valdkonnas: kuidas edendada innovatsiooni ja digitaalmajandust ning kuidas kindlustada Euroopa tööstuse konkurentsivõimet.

Liiga kallid laenud

Eelarveline konsolideerimine ja riikliku tasandi reformid on tähtsad ja peavad jätkuma. Kuid me saavutame oma eesmärke paremini Euroopa raamistikus, mis toetab ja ei takista riiklikku tegevust kasvu ja

TÜRGIST

Türgi jaoks näib, et tunneli lõpp koos seal oleva valgusega liigub kogu aeg kaugemale, mitte ei seisa paigal.

VÄLISPOLIITIKA TEADUR **HANNES HANSO** (DIPLOMAATIA)

ALLAKÄIGUST

Kiire odavate korterite ehitus ei mitmekesistanud linna sotsiaalses mõttes. Linn muutus pigem ühe-ülbaliseks, proletariseerus.

MAJANDUSGEOGRAAF **HARDO AASMÄE** DETROITI LINNA ALLAKÄIGUST (POSTIMEES)

HAAVATAVUSEST

Ka iga lääne heaoluriigi ülesvuntsitud ukseesise, plekivaba fassaadi, läikivate parkettidega saalide ja luksustubade varjus on kasimata tagahoov.

VANDETÕLK **UNO SCHULTZ** (POSTIMEES)

TAANIST

Mul ajab südame läikima see, et miski on nagu Taani riigis.

LUULETAJA **KALJU KRUUSA** (VIKERKAAR)

KULTUURILE kuluva raha osa riigieelarves väheneb pidevalt

Uhkus ajab upakile

Meelis Pai

Tallinna linnapea nõunik

Kuidas tulla välja tohutust miinusest, mille Reformierakond ja tema kultuuriministrid on aastatega eesti kultuurile tekitanud? Kultuuriministeerium ei taju, millisesse madalseisu on kultuurivaldkond viidud.

Kultuuriministeeriumi kantsler Paavo Nõgene arvab, et kui rõhuda sõnapaarile „tasakaalustatud eelarve", saab ta toimetada nii, nagu heaks arvab. Õigustada maksumaksja ülalpeetavate asutuste raiskamist ametireisidel tasakaalus eelarve piirides on äärmine ülbus (vt „Lang ja Nõgene käisid 10 000 euro eest San Franciscos Eesti päevadel" Delfi; „Nõgene: pikema reisi korral on mugavam reisiklass lubatud"1.8, EPL).

Nii võib käituda erasektoris oma teenitud rahaga firmas, aga kui oled maksumaksja ülalpeetav riigiteenistuja, ei ole sellisele käitumisele mitte mingit õigustust. Kultuuriministeeriumi raha kuulub kultuurile, mitte ministeeriumi ametnikele. Vaadakem siis eelarvet, kas oleme uhked tasakaalustatud eelarve üle? Aastatel 2006–2013 on kultuuriministeeriumi osa riigieelarves vähenenud 3,16%-lt 2,02%-le. Rääkida siinjuures tasakaalustatud eelarvest on naeruväärne.

Kultuurilt toetuse äravõtmine on olnud süsteemne ja järjepidev. Iroonilisel moel on saanud nime „Järjepidevus" ka 19. augustil, valimiste eel Tartus toimuv öölaulupidu, mida ministeerium kopsakalt toetas.

Kultuur vähem tähtis

Kas me usume ikka veel, et Reformierakond ja kultuuriminister Rein Lang seisavad ja võitlevad kultuurivaldkonna eest nagu lõvid? Statistikat vaadates võivad valitsejad olla uhked vaatajate arvu ja teenitud raha üle, aga see kõik tuleb inimeste arvelt, kes töötavad nagu oravad rattas ja loodavad, et ehk järgmisel aastal läheb elu paremaks ja palk tõuseb.

Rahateenimise kohustusega surub minister vägivaldselt loomingu kvaliteeti langusele.

Kultuuriminister on kõikjal rõhutanud, et kultuur peab ennast ise ära majandama. Selle tohutu rahateenimise kohustusega surub ta aga vägivaldselt loomingu kvaliteeti langusele, sest paraku on meelelahutus see, mis müüb.

Illustratsioon: Hillar Mets

Paar aastat tagasi tegin kultuuriministrile ettepaneku hakata tunnustama eesti kultuuri toetavaid ettevõtteid ja esimene tunnustustiitlite üleandmine toimus 2011. aastal nukuteatris.

Lootsin, et see üritus annab ministeeriumile inspiratsiooni mõelda moraalsest tunnustusest kaugemale. Kuid eksisin. Praegu on kultuuriministeeriumist kujunemas hirmu külvav ametkond, kes võtab igal nädalal mõne uue aruandlustabeli tarvitusele, millega saab veel rohkem igat loovat institutsiooni kontrollida ja ideoloogiliselt suunata. See on usalduse puudus valdkonnas toimetavate kultuurijuhtide vastu. Kultuuriinimesed pole füüreri sõdurid, kes käsu peale kultuuri toodavad, vaid on oma ideedega kultuuri edendajad.

Kuidas tulla välja tohutust miinusest, mille Reformierakond ja kultuuriministrid on aastatega eesti kultuurile tekitanud? Pakun välja kaks lihtsat lahendust:

Esiteks, ettevõtete toetust kultuuri ja sporti tuleks käsitleda kui investeeringut, ehk kui ettevõtjal on investeerimine ettevõtte arendusse maksuvaba, siis maksuvaba peaks olema ka kultuuri investeerimine. Eesmärgiks tuleks seada seadusemuudatus, kus kultuuri ja spordi sponsoreerimine oleks maksuvaba. Sel moel kaasaksime aina rohkem erasektorit kultuurivaldkondi toetama. Praeguste seadustega on ettevõtjale sponsorlus ja heategevus topelt maksustatav kohustus.

Sponsorlus on topeltmaksustatud. Kultuuri investeerimine peaks olema maksuvaba.

Teiseks tuleb taastada sooduskäibemaks teatri- ja kontserdipiletitele või kompenseerida käibemaksuvahe riiklikult olulistele kontsert- ja etendusasutustele.

Bojaarlik prassimine

Aitab sellest mugavustsoonis vegeteerimisest ja bojaaride kombel prassimisest.

Statistika ja arvud annavad hinnangu teie viimaste aastate tööle ja puudujäägile, mille olete tekitanud eesti kultuurile. Inimesi, kes hoiavad oma kultuuri, tuleb hoida. Muidu näeb tulevikus eesti kultuuripärandit vaid Eesti Rahva Muuseumis, mis loodetavasti ei saa meie Noa laevaks.

Meelis Pai oli 2000–2013 nukuteatri direktor

Kultuuri osa riigieelarvest

2006	3,16%
2007	3,12%
2008	2,94%
2009	2,70%
2010	2,61%
2011	2,51%
2012	2,35%
2013	2,02%

Allikas: Rahandusministeerium

svu debatti

tööhõive edendamisel. Euroopa Komisjoni hiljutine otsus anda liikmesriikidele mõningat paindlikkust EL-i struktuurifondidega seotud avalike tootlike investeeringutega on teretulnud samm selles suunas.

Teine teema on vajadus astuda samme euroala tihedamal lõimimisel. Pangandusliit on oluline algus, mis peaks aitama vältida finantsturgude lagunemist piki riigipiire ja vähendama erasektorilt laenamise kulusid. Laenumäärad on väikeste ja keskmiste ettevõtete jaoks jätkuvalt liiga kõrged ja sõltuvad liiga palju sellest, kus ettevõte Euroopa Liidus paikneb.

Me oleme saavutanud olulisi tulemusi pangandusliidu suunas, eriti järelevalves. Kuid Euroopa vajab tõesti tugevat ja tõhusat lahendusmehhanismi, mis kindlustab õigeaegse sekkumise panganduskriisiga tegelemisel.

Euroopa ühisturg oma 500 tarbijaga jääb maailma suurimaks kaupade ja teenuste sihtturuks ja on parim mootor majanduskasvu taastamisel. Me peame tegema ühisturu avatumaks nii seesmiselt kui ka väliselt. Avameelselt öeldes on Euroopa Liidu ja selle institutsioonide toimimine selles kriisis olnud osa probleemist. Paljude inimeste jaoks on EL-i otsustetegemine kohmakas, ebatõhus ja demokraatlikust kontrollist kaugenenud.

Euroskeptikute oht

Kõige rohkem tekitab muret see, et kriis on osutunud proovikiviks kogu Euroopa integratsiooni ideele. Seega suudame edendada reforme üksnes siis, kui meil on veenev narratiiv, mis selgitab, miks meil on Euroopat vaja ja miks ta teenib praeguste ja tulevaste põlvkondade huve.

EL ei suuda püsima jääda, kui ta ei tugine oma kodanike selgelt väljendatud pühendumusele.

Praegu on meil võimalus Euroopat ümber kujundada. Järgmise aasta Euroopa Parlamendi valimised pakuvad võimaluse fundamentaalseks debatiks Euroopa Liidu tuleviku üle. Kui me ei astu edukaid samme Euroopa (ja teistsuguse Euroopa) nimel, tugevnevad euroskeptilised jõud ja Euroopa otsustusmehhanismid blokeeritakse. Valik on selge ja see tuleb teha pigem varem kui hiljem.

Project Syndicate, 2013

k
KULTUUR

BÄND SAI VENEMAA-KEELU

Krasnodaris esinema pidanud Ameerika rokkansambel Bloodhound Gang sai Venemaale sissesõidukeelu, kuna üks selle liige pühkis Odessas esinedes Vene lipuga tagumikku. **Reuters**

DEGENERES OSCARI-SÕUL

Järgmise aasta märtsis toimuva Ameerika filmiakadeemia auhindade jagamise õhtujuht on taas komöödianäitleja Ellen DeGeneres, kes sai 2007. aastal sõu eest Emmy nominatsiooni. **Reuters**

„FARGO" SERIAALIKS

Joel ja Ethan Coeni Oscariga pärjatud krimikomöödia „Fargo" põhjal valmib 10-osaline teleseriaal, milles mängib peaosa Billy Bob Thornton. Coenid on sarja tegevprodutsendid. **Reuters**

KAMMERMUUSIKA

Alates 7. augustist toimuvad Tallinna loomaaias kolmel järjestikusel kolmapäeval kammermuusika kontserdid. Algavad kell 20, külastajad peavad saabuma enne kella 19. **EPL**

Ka vampiir võib olla feminist

Arvustus

Kaarel Kressa
kaarel.kressa@epl.ee

Uus vampiirifilm segab klišeed kokku nii osavalt ja maitsekalt, et ekraanil toimuvast haaratud vaataja ei saa arugi.

Iirlane Neil Jordan on muu hulgas tuntud kui seriaali „Borgiad" ja filmide „Undiin" ja „Michael Collins" lavastaja, aga ilmselt on tema teostest siiski tuntuim 1994. aasta „Intervjuu vampiiriga". Ehk siis film, milles Kirsten Dunst lapsnäitlejana tuntuks sai ja mis muidu keskendus Brad Pitti ja Tom Cruise'i tegelaskujude vampiirlikule võimuvõitlusele.

Edward Cullen kaotaks pea

Et Jordan on üsna intelligentne filmitegija, kes armastab temaatilist vaheldust ja ei kaldu oma annet prostitueerima, tundub isegi üllatav, et tema viimatine film „Bütsants" taas vampiiridest kõneleb. Lavastaja ise on selgituseks öelnud, et vampiiriteema oli tegelikult viimane asi, mis teda idee juures võlus. Huvi olevat talle pakkunud hoopis Moira Buffini kirjutatud stsenaarium, mis räägib mööda maailma rännates mineviku eest pagevast emast ja tema mässulisest tütrest.

Ema Clara rolli kehastab Gemma Arterton, keda on žanrit arvesse võttes igati asjakohane nimetada kohutavalt kauniks. Viimased 200 aastat on Clara olnud tütre heaolu nimel valmis töötama strippari ja prostituudina ning kui vaja, siis ka teiste vampiiride kehasid peadest lahutama. Lihtinimeste verest toitumine käib muidugi vältimatult asja juurde, aga vampiiridega läks Clara tülli seetõttu, et tegu on patriarhaalse ja aristokraatliku vennaskonnaga, kelle reegleid madalast soost vereimejanna mitmel eri moel rikub. Erinevalt „Videviku"-seeriast ei paku see maailm naistele sädelevaid romantilisi printse, kes öösel ainult selleks tüdruku tuppa ronivad, et tema magavat ilu imetleda, selle asemel on neil meestel plaanis seksuaalne ärakasutamine ja/või tapmine. Mis on muidugi samuti päris romantiline, vähemalt sellisel moel, nagu „Bütsants" seda serveerib. Siin pole ühtegi kaadrit, mis poleks ülimalt esteetiline, see kehtib ka süüfilisehaige näo või veenist purskava vere kohta. Rääkimata Clarast endast – kas ma mainisin ikka, et ta on kohutavalt ilus?

kaader filmist

Hoolitsev ema (Gemma Arterton) on täiuslik vamp.

„Bütsants"
BRITI-USA-IIRI 2012
R: Neil Jordan
O: Gemma Arterton, Saoirse Ronan, Caleb Landry Jones

Hädised meeskarakterid

Teises kandvas rollis on tütar Eleanori kehastav Saoirse Ronan, seesama, kes nomineeriti lapsena „Lepituse" kõrvalosa eest Oscarile. Erinevalt oma emast, kes teda maailma kurjuse eest on kaitsnud, usub Ella pehmetesse väärtustesse ja tapab ainult neid, kes seda ise tahavad. Ella olemus väljendub tema aseksuaalses ilus, ta on armas 16-aastane tüdruk, kelle puhul vaataja võtab vaikimisi eelduseks, et tal pole nende aastasadade jooksul veel ühtegi poisssõpra olnud. Et aga feministlik alltekst oleks täiuslik, ilmub kummagi ellu üks tossikesest meesterahvas. Clara puhul on see depressiivne hotelliomanik, kelle koju naine viivitamatult lõbumaja rajab, Ella puhul surmavalt haige koolivend, kelle käest kinni hoida. Kuni tulevad teised vampiirid ja kogu idülli ära rikuvad.

Väljaöelduna kõlab lugu muidugi klišeelikult ja arusaam, et kahel võimsal naisel pole 200 aasta jooksul tekkinud paremat eneseteostuse ideed kui kehamüümine ja keskkoolis käimine, mõjub naeruväärsena, aga filmi vaadates ununeb see kuidagi ära. Veidi venivast sissejuhatusest hoolimata hoiab teos lõpuni põnevust ja alles lõppu jõudes taipad taas, et täpselt sellist lahendust oligi aimata. Küllap on asi selles, et põhitootjateks pole ameeriklased, vaid britid. Nagu oma eelmiseski vampiirifilmis, seob Jordan vereimemisega glamuuri ja erootika, ent võrreldes eelmisega tundub vampiiriks saamine (mis toimub vaid vabatahtlikkuse alusel) päris ahvatlev.

Filmis pole ühtegi kaadrit, mis poleks ülimalt esteetiline.

Tartus algab 8. kultuurifestival Tartuff

Raekoja platsil toimub USA–Eesti koostöös valminud filmi „Ühishingamine" esilinastus.

Kaarel Kressa
kaarel.kressa@epl.ee

Täna õhtul kell 21.45 avatakse Tartus Raekoja platsil kaheksas vabaõhufilmifestival Tartuff, mille põhiprogrammi täiendavad kontserdid, töötoad, tantsu- ja luuleüritused ja ekskursioonid. Sarnaselt läinud aastaga teeb tartlastega koostööd Tallinn Music Week, kelle alaprogramm kannab nime Tartu muusikanädal. Muusikanädal kestab küll ainult kolm päeva ja põhiline osa kavast on koondunud reedele, mil Vilde maja kolmel laval esinevad Tallinn Daggers, Phlox, Mari Kalkun ja teised Eesti artistid koos soomlaste French Filmsi ja Black Lizardiga. Teistest filmivälistest üritustest väärivad mainimist öised tähevaatlusretked, kus paadipõhjas selili lamavaid osalejaid sõidutatakse koos giid Hillar Uudevallaga mööda Emajõge.

Geist preester

Peale Raekoja platsil asuvat põhilava näidatakse filme ka kinos Ekraan, kus linastub valik värskeid muusikadokumentaale. Muusikateemalisi filme näeb ka Raekoja platsil: laupäeval esilinastub ameeriklase Maureen Tusty film „Ühishingamine", kus vaadatakse eesti laulupeotraditsiooni läbi dirigentide Bob Geary ja Aarne Saluveeri silmade. Süžeeks on California koori külastus 2009. aasta laulupeole.

Ka mitu mängufilmi linastub Eestis esimest korda. Festivali avateos on ungarlase György Pálfi „Final Cut: daamid ja härrad", mis on kokku pandud sadadest erinevatest armastusfilmidest. Poola lavastaja Małgorzata Szumowska usu- ja seksuaalsuseteemalise filmi „…nimel" peategelane on homoseksuaalne katoliku preester. Neljapäevasel linastusel viibib kohal ka peaosaline Andrzej Chyra.

kaader filmist

Andrzej Chyra uues Poola filmis „…nimel" (2013)

Ohtralt väärfilme

Kergemat meelelahutust pakuvad ameeriklase David Gordon Greeni komöödia „Prints laviin", mis võitis Berliini filmifestivalil parima režissööri auhinna ja mullu lahkunud indialase Yash Chopra „Seni kuni elan", mis esindab tüüpilist Bollywoodi draamat. Juba nähtud, aga olulist ja värsket kraami esindavad Takashi Miike „Armastuse nimel" ja Kim Ki-duki „Pietà". Filmiprogrammile paneb ööl vastu pühapäeva punkti noortefilmiklassika „Laupäevaõhtune palavik" (1977).

Eia Uus läks Normandiasse lapsehoidjaks. Foto: Rene Suurkaev

Šabloonne pilt Prantsusmaast

Meelelahutusliku raamatu põnevamad osad räägivad Prantsuse toidust ja kommetest.

Sergei Stadnikov
kultuur@epl.ee

Kirjastuse Petrone Print reisisarja raamat „Minu Prantsusmaa" on väga isiklikult, „naistekate"-stiilis kirjutatud raamat. Eia Uusi raamat kirjeldab oma ainest peaasjalikult olmetasandilt lähtuvalt (kuigi juttu tuleb mõnikord kirjandusest ning kunstist) ja peaks huvi pakkuma eelkõige neile, kes soovivad saada ettekujutuse Prantsusmaast, põhiliselt Pariisist ja Noramandiast nii-öelda rohujuuretasandilt.

Abiks võõrtöölisele

Pole sugugi välistatud, et nii mõnigi tekstis esinev informatsioonikild – eeskätt sealsete elanike omavaheliste suhete väljendusvormidest – kulub hiljem marjaks ära. Näiteks visalt prantsuse keelt õppivatele lastehoidjatele ehk prantsuse keeles *au pair*'idele. Ideaalseks lugemispaigaks võiksid olla näiteks lennukid, lennujaamad, rongid ja muud sellised kohad. Raamatu saab läbi lugeda maksimaalselt paari õhtuga.

Raamatu autor naudib ilmselgelt kohalike söögi- ja joogikohtade, peamiselt kohvikute atmosfääri, nende miljöö kirjeldustes jagub tal aega ning kannatlikkust.

Kui 18. leheküljel kirjeldatakse lillepoest väljuvaid argiseid, ent hurmavaid naisi, siis see väide pani mind küll muigama – 2010. aastal viibisin nädalasel privaatsel kultuurireisil Provence'is, kus nägin ainult haruharva neid „hurmavaid" Prantsuse naisi. Või on mul teised hurmavuse hindamise kriteeriumid kui autoril? Näiteks Milano tänavail kõnnib ja sõidab oluliselt rohkem stiilseid daame kui Pariisis. Hm…

Minu Prantsusmaa
Eia Uus
●● Petrone Print

Autre pays, autres mœurs

Veidi põnevamalt esitatakse kohalike elanike suitsetamis-, sööma- ning joomatavasid, samuti mitmeid sealse kaunis suure tööpuuduse sotsiaalseid tagamaid, näiteks miks sealsed noored mehed töötavad palju sagedamini säärastel töödel, mida meil peaaegu ei näegi, näiteks lasteaedades.

Mulle pakkus kõige suuremat huvi toidu ja lauakommete tähendus prantsuse kultuuris, mille kirjeldamise eest autorile eriline tänu. Lõunatamine on sealmail tõepoolest pea jumala staatuses, kui ainult hommikusöök oleks veidigi rammusam ja kohv kangem! Siiski esineb meeldivaid erandeid.

Ühesõnaga, tegemist on hästi kerge, traali-vaali stiilis kirjutatud lugemisega, millele hiljem tuleb lisada hoopis teistsuguseid teoseid.

RAAMATUD

PÄRIVETT JA VASTUVOOLU
Siiri Laidla
112 lk, Eesti Raamat

Teismeline Mai-Liis elab turvalises peres koos ema, isa, vanema venna Patriku ja koera Stellaga. Ühel päeval tuleb võimlemistundi sõudmistreener ja valib ta klassist ainsana akadeemilise sõudmise treeninggruppi. Sellest kujuneb spordikaugele neiule tõsine väljakutse. Kuidas kulgevad Mai-Liisi treeningud nõudliku juhendaja käe all, kas ta peab vastu topeltkoormusele – nii koolis kui ka füüsiliselt raskel spordialal. Sport kasvatab Mai-Liisi tahtejõuliseks ja tubliks neiuks ning tõsise töö tulemusena pole kaugel ka esimesed võidud.

AJALEHE ANATOOMIA
Rein Sikk
168 lk, Menu kirjastus

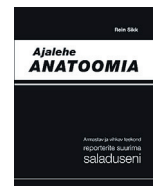

2011. ja 2013. aasta ajakirjanikuks kuulutatud reporter Rein Sikk viib lugeja tundelisele teekonnale läbi poolesaja meedias elatud aasta, et leida üles ja öelda välja Eesti ajakirjanike kõige suurem, olulisem ja salajasem saladus. Viimaks on aeg tõde paljastada.

HAPPY VALLEY LINNAKE
Patrick White
Tölkinud Urve Hanko
290 lk, Eesti Raamat

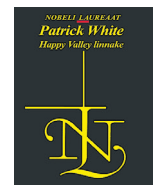

„Happy Valley linnake" on Austraalia kirjaniku ja Nobeli laureaadi Patrick White'i 1939. a ilmunud romaan, millest pole kordustrükki välja antud ja seega on teos lugejale raskesti kättesaadav. Romaan esitab läbilõikelise pildi Austraalia kõrvalise väikelinna elust ning inimestest, nende üksindusest, unistustest, väikestest saladustest, tahtmisest senine elu sootuks maha jätta ning ära sõita. Happy Valley aga pole koht, kust lahkutakse kergesti, see hoiab nähtamatu jõu ning väljakujunenud suhetega igaüht endas.

JULM ON MERI, JUMALA SUPP
Jorma Rotko
Tölkinud Märt Kullo
336 lk, Eesti Raamat

Ülemvõimu eest Läänemerel on sajandeid sõditud. Kes valitses merel, see tõmbas niite ka maismaal. Kõige auahnemad olid Rootsi kuningad, kes himustasid teha Läänemerest oma riigi siseveekogu. Selle nimel sõdis ja suri Kolmekümneaastases sõjas Gustav II Adolf ja Karl X Gustavit tõukas see kinnismõte üha uutesse avantüüridesse. Võimuiha, unistuste, võitude ja kaotuste tulevärki läbi nelja sajandi vahendab lugejale laevnik Simon Friesen. Talle lisandub 19. saj mennoniidi vaimulik Johannes van der Smissen, kellega nad on konkurendid noore neiu käe ja südame võitmisel.

SIRI
Lena Einhorn
Tõlkinud Anu Saluäär
304 lk, Eesti Raamat

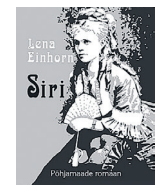

Pärast kohtumist August Strindbergiga tõstab paruness Siri Wrangel mässu oma aja vastu, jätab maha mehe ja lapse ning hakkab elama koos noore andeka kirjanikuga. Üheskoos tahavad nad alustada võrdõiguslikkusel ja vastastikusel austusel põhinevat elu. Siril õnnestub täita oma unistus ja saada näitlejaks kuninglikus draamateatris. Samal ajal tõuseb Augusti täht Rootsi kirjandustaevasse. Prantsusmaal Skandinaavia kunstnikekoloonias veedetud aastad osutuvad abielu proovikiviks ja imelise unenäona alanud armulugu muutub kohutavaks õudusunenäoks.

JA MÄGEDELT KAJAS VASTU
Khaled Hosseini
382 lk, Hea Lugu

Romaani tegevus saab alguse 1952. aastal Afganistanis. Abdullah ja tema õde Pari elavad koos oma isa ja kasuemaga väikeses külas nimega Shadbagh. Kolmeaastase Pari silmis on tema suur vend Abdullah pigem ema kui vend. Ka kümneaastasele Abdullah'le on väike Pari kõik. Jälgides tegelaskujude elu ning valikute ja armastuse tagajärgi läbi põlvkondade ja üle maailma – Kabulist Pariisini, San Francisconi ja Tinosenimelisele Kreeka saareni –, laieneb romaan järk-järgult väljapoole, muutudes iga leheküljega võimsamaks.

KANAPIDAJA KÄSIRAAMAT
Piret Lemetti
119 lk, Hea Lugu

Esimest korda kanade keskele sattudes tundub, et kõik linnud on ühte tegu ja nägu. Tegelikult on iga kana isemoodi nii loomult kui ka välimuselt. Kana on vähenõudlik ja armas kodulind, keda saab pidada maal, talus ja linnas tagahoovis. Hobi korras kanu kasvatava Piret Lemetti mõnusate ilukirjanduslike sugemetega varustatud käsiraamat sisaldabki kõike seda, mida üks kanadega tegelev inimene teadma peaks.

Rahvuskommunismist ausalt ja avameelselt? Võib-olla siiski mitte

Arvustus

Erkki Bahovski
ajaloolane

Kunagine nomenklatuuri liige lubab paljastusi, aga tegelikult tuleb põnevatest asjadest juttu kõigest mokaotsast.

Tundub juba, et endise kommunisti Aare Laanemäe uued mälestused „Kümme aastat Valges Majas. Ausalt ja avameelselt" on pärast avaldamist tekitanud sellist kõmu kui aasta alguses „Eesti ajalugu II" – Eesti Ekspressis ilmub intervjuu autoriga, Delfi avaldab väljavõtteid raamatust ja siingi, Eesti Päevalehes ilmub raamatuarvustus.

Kas asi on seda väärt? Sissejuhatuses maalib autor laia panoraami kõigest, mida ta oma mälestustes kavatseb kajastada, alates teljest rahvuskommunistid/kvislingid ja lõpetades pilguga hingesügavustesse. Kokkuvõttes nendib Laanemäe, et võib-olla õnnestub siin heita valgust Valge Maja ajaloole, ehkki tervikpilti ei maksa loota.

Ärusaadav. Mälestused ei pretendeerigi üldjuhul terviklikkusele ja on mõeldud enamasti üksikute episoodide esiletõstmiseks või selgitamiseks.

Autor (vasakul) avab 1984. aastal konverentsi, tema kõrval ühingu Teadus presiidiumi esimees Viktor Maamägi ja parteiveteran Hendrik Allik. Foto: erakogu

Poolikud vihjed

Olles lugenud läbi Eesti ajakirjanduses avaldatu ja raamatu sissejuhatuse, olid ootused kõrged. Siis aga… Siis aga juhtus nii, et tabasin end lugemast üksikuid seostamata episoode ja otsimast vastuseta jäänud küsimusi. Tarmo Vahteril on Eesti Ekspressis (01.08) tuline õigus, kui ta nendib intervjuus autoriga, et „põnevaid, aga poolikuks jäävaid vihjeid on raamatus palju".

Laanemäe pühendab ohtralt ruumi mõiste „nomenklatuur" defineerimisele, ehkki oli lubanud kõneleda vastuoludest rahvuskommunistide ja kvislingite vahel. Mälestused ei ole mõistagi akadeemiline uurimus, kuid võib-olla tulnuks – kui juba defineerimiseks läks – määratleda rahvuskommunistide ja kvislingite erinevused.

Laanemäe kasvas ühiskonnas, kus kollaboratsionism oli norm, mitte erand.

Kes siis oli rahvuskommunist ja kes kvisling? Kuidas sunniti inimesi koostööle? Muuseas, sellest kirjutab põnevalt Anne Applebaum oma värskelt eesti keeles ilmunud raamatus „Raudne eesriie 1945/1956". Muidugi, Laanemäe oli üles kasvanud juba ühiskonnas, kus kollaboratsionism oli norm, mitte erand. Seetõttu ei maksaks neid mälestusi võrrelda näiteks Hjalmar Mäe omadega, mis opereerisid ikkagi olukorras, kus üks võim oli asendunud värskelt teisega.

Midagi saab ikka teada ka. Vladimir Karassev-Orgusaare filmi „Lindpriid" ümbertegemisest on mahlakas kirjeldus, mis kulub ilmselt ära meie kultuuriloolastele. Siis aga kukub kõik jälle auku.

Ootasin huviga, kuidas Laanemäe kirjeldab 1978. aastal alanud venestamist, 1980. aasta noorterahutusi, sellele järgnenud 40 kirja ja lõpuks olümpiaregati korraldamist Tallinnas. Kuid proportsionaalselt umbes sama palju kui Propelleri kontserdile ja noorterahutustele on Laanemäe andnud raamatus ruumi sellele, kuidas ta neljale hispaanlasele Tallinnas giidina töötas. Rääkimata sõidust Sahhalinile, mis saab veelgi suurema mahu.

Vastamata küsimused

Kuidagi jäävad vastuseta mitu küsimust. Näiteks: miks algas venestamine ja missugused olid peamised järeldused, mida EKP tegi noorterahustustest ja 40 kirjast (kuidas allakirjutanuid sunniti pattu kahetsema ja kas see õnnestus). Ja *last, but not least*: kuidas valmistuti olümpiaregatiks Tallinnas.

Olümpiaregatiga seoses kirjutab Laanemäe küll, mida tehti purjespordikeskusega pärast mänge, kuid ei sõnagi asjaolust, et regatti, nagu ka põhimänge Moskvas, boikoteeriti. Paljud delegatsioonid esinesid olümpialipu, mitte oma rahvuslipu all, tahtmata tunnistada Nõukogude okupatsiooni.

Mida EKP-s sellise olukorraga peale hakati? Kuidas tuli välismaa ajakirjanikele, sealhulgas väliseestlastele selgitada, et Tallinnas ikkagi pole okupatsiooni? Missugused olid käsulauad välismaa ajakirjanikega töötamiseks? Kes sellega tegeles? Kes korraldas neile kultuuriprogrammi ja milles see seisnes?

Autoril on muidugi õigus kirjutada, mis talle meeldib. Kuid kahtlen, kas mälestused on ikka ausad ja avameelsed.

Lõpetuseks ka paar positiivset seika. Siinkirjutajale oli uudiseks näiteks volgasakslaste massiline saabumine Eestisse. Sellest oleks võinud rohkem kirjutada. Samuti on kasulik lugeda Rein Ristlaane ja Elsa Gretškina portreesid.

Ning raamat teeb ikkagi drastiliselt selgeks, kui jabur oli elu ENSV-s. See on signaaliks neile, kes nostalgitsevad Nõukogude korda. ●

„Kümme aastat Valges Majas"
Aare Laanemäe
●● Argo

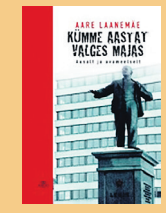

Maailm läbi *zombie* vaatevinkli

Kui seni on elavate surnute mõttemaailma kajastatud huumorivõtmes, siis Isaac Marioni lühiromaan „Soojad kehad" poeb *zombie* naha vahele tõsisema näoga.

Otse loomulikult on maailmal selja taga katastroof ning inimesi jahivad elavad surnud.

Inimesed elavad sõjaväelise korra järgi staadionitel ja muudes sobivates kohtades. Raamatu sündmuste toimumise ajal lõpetab tegevuse ka viimane vastu pidanud riik. Suurte seltskondadena elavad ka *zombie*-kommuunid: neil on omalaadne arusaam elust ja asjadest, neil on oma salapärased liidrid ning mõni neist on võimeline ka mõtisklema.

Parimal juhul suudavad nad ka mõne sõna kuuldavale tuua ning planeerida rohkem kui seda, millal saada järgmine suutäis elavat inimest. Neil ei olegi tegelikult süüa vaja, aga see on harjumuse jõud – nälg.

Ebasurnu päästab neiu

Võõras aju annab neile impulsse ja kogemusi, mida nad enda minevikust ei tea. Nad ei mäleta oma varasemast elust õigupoolest mitte midagi.

Raamatus armub nutikas *zombie* elavasse neidu pärast seda, kui on söönud tema *boyfriend*'i. *Zombie* päästab seejärel oma armastatu võileivakatte saatusest ning sellest veidrast romantikast saab aluse midagi, mis võiks isegi maailma päästa ja panna tagasi pöörduma selle, mis peaks olema ilmvõimatu.

„Soojad kehad"
Isaac Marion
Tõlkinud Raili Puskar
Skymarket

Zombie peakolus on väga palju küsimusi. Põhiliselt selle kohta, miks kõik on nii, nagu on, ja mis see üldse on? *Zombie* peas ja paljudel lehekülgedel saab minategelase kõrval ruumi teinegi minategelane: tüüp, kelle aju *zombie* alguses sõi ning mõned palad hilisemaks maiustamiseks püksitaskusse peitis. Kahe teadvuse vahel kõikumine kangutab ka pisut žanrit ning läbisegi on ulme ja jutustus teismelistele. See viimane vilksatab suhete tõttu niikuinii raamatusse.

Sellest, mis juhtus enne, on jutt inglise keeles juba ilmunud, pooleli on ka järg. Tänavu valmis raamatu põhjal ka film, mis erinevalt raamatust taandab teema Pratchetti ja multifilmimaailma käsitlusse. See ei ole ka sugugi kehv käsitlus. ● **Raigo Tapun**

S
SPORT

KARLSON OLI AERUTAMISE MM-IL ÜHEKSAS

Kanadas juunioride MM-il aerutamises tuli Joosep Karlson, kes pääeses finaali poolfinaali võiduga, ühekanuude 1000 meetri distantsil üheksandaks. **Delfi**

NURMSALU 37. KOHAL

Kaarel Nurmsalu (pildil) ei pääsenud suvisel suusahüpete GP-etapil Poolas Wisłas teise vooru ning sai 134-meetrisel mäel 121,5-meetrise hüppega 37. koha. **Delfi**

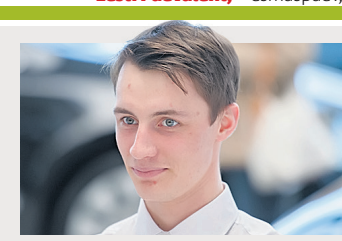

KANGERT SÕITIS END POOLA VELOTUURIL ESIKÜMNESSE

Tanel Kangert (Astana) tegi Poola velotuuri viimasel etapil temposõidus hea sõidu ja lõpetas velotuuri kokkuvõttes 9. kohaga. Kangert jäi oma etteastega rahule. „Tundsin hommikul, et mul on head võimalused jõuda üldarvestuses esikümnesse. Poola tuur oli hea sõit ja näitas meeskonnale, mille kallal peame enne Vueltat vaeva nägema," rääkis Kangert. **ERR**

Janar Talts: Portugali korvpallurid viskasid meid väljakul surnuks

Portugalile alistunud Eesti koondise edasipääsu šanss 2015. aasta EM-ile sai suure hoobi.

Andrus Nilk, Tarmo Paju
sport@epl.ee

„Ei oska öelda, miks me alguses käima ei saa ja siis ajame neid terve mängu taga," ütles 20 punkti toonud Gregor Arbet pärast pingelist kohtumist. Tõsi, pärast avapoolaja 13-punktilist kaotusseisu võis vaid halastamatult sitke kaitsetöö ja viskekindluse leidmine tuua Eesti koondise tasavägisesse mängu tagasi. „Esimesel poolajal viskasid vastased meid kate kattest mängust surnuks, olime kaitses uskumatult kehvad," lausus koondise üks tugitalasid Janar Talts.

Raske on aga hoida meeskonnas võidulootust, kui vastased juhivad teise poolaja keskel 19 punktiga ja valitsevad enamikus võitluslikes olukordades. Ometi äratasid Tanel Sokk ja esimesel poolajal kõik kuus viset korvist mööda uhanud Arbet vastupanu. Sokk haaras nooremalt vennalt Stenilt rünnakul ohjad ja Arbet tabas neli kolmepunktiviset. See pani publiku tormiliselt karjuma „Võitle, Eesti, võitle!" Portugal ei saanud 24 sekundi jooksul viskele ja vanem vendadest Sokkudest sopsas taas. Spurt 10 : 0 vähendas 41 : 60 kaotusseisu üheksale punktile.

Kaks ja pool minutit enne lõppu juhtisid külalised veel ainult viie punktiga, ent kogu viimase veerandi vahetuseta mänginud eestlaste jõud oli raugenud ja Portugal võitis.

Eestlased võitlesid Portugali mängijatega visalt ja tulid suurest kaotusseisust küll välja, kuid lõpuks nende jõud rauges. Foto: Ilmar Saabas

EESTI	66
PORTUGAL	72

EM-valikturniiri mäng
Tallinn, Saku suurhall

Arbet 20 p, Tanel Sokk 11 p, Talts 12 p + 13 lp, Hallik 10 p – Andrade 16 p, Santos 14 p, Fernandes 13 p, Fonseca 12 p. **Kahepunktivisked 30/16** ja **23/12**. **Kolmepunktivisked 38/10** ja **29/12**. **Vabavisked 10/4** ja **20/12**. **Lauapallid 40 – 34.** Tulemuslikud söödud **16 – 16.** Pallikaotused **16 – 15.** Vaheltlõiked **6 – 7.** Blokid **1 – 1**.

Eesti koondises tekkis selge inimjõu puudus. Mängust Hollandiga eemale jäänud Tanel Sokk oli küll taas rivis, ent eemale pidi jääma treeningul hüppeliigest vigastanud Rain Raadik. Haige selg ei lubanud sekkuda Siim-Sander Venel ja ravikuur käib endiselt ka Kristjan Kanguril. Timo Eichfuss jäi kontrollmängudes pingile, nii et raske oli oodata tema esiletõusu.

„Ei usu, et Kanguri ja Vene puudumine meie moraali maha võttis, aga muidugi oli neist mõlemas mängus puudus. Mõlemad kohtumised olid võidetavad ka nendeta, aga me ei suutnud," lausus Arbet.

Kahe kaotusega EM-võistluste valikturniiri alustanud Eesti meeskond peab alagrupist edasi pääsemiseks alistama nii Hollandi kodus kui ka 13. augustil Portugali võõrsil ning lootma, et Portugal ja Holland saavad omavahelistes kohtumistes nii võidu kui ka kaotuse.

Mängu õnnestuja
Tanel Sokk tõi suures kaotusseisus meeskonda energiat ja algatas päästeoperatsiooni. Paraku liiga hilja.

Mängu ebaõnnestuja
Esimesel poolajal aktiivselt mänginud **Rain Veideman** teenis kolmandal veerandil viienda vea. Põhimängujuht **Sten Sokk** tabas kaheksast viskest ainult ühe.

Tiitlikaitsja Kalju kaotas punkte

Napilt viiki mänginud Nõmme Kalju langes üldabelis Levadia järel teisele kohale.

Aet Süvari
aet@epl.ee

Laupäevases Eesti jalgpalli Premium-liiga mängus pidi Nõmme Kalju leppima väga kibeda viigiga. Valitsevat Eesti meistrit võõrustanud Tallinna Kalev viigistas mängu eelviimasel minutil 1 : 1 ja röövis Kaljult kaks punkti. „Eks ta ikka on kibe – valus viik ja valus värav," möönis Nõmme Kalju kapten Alo Bärengrub.

Kalju on peale liigamängude pidanud vahepeal kolm tõsist euromängu – kaks Helsingi klubiga HJK ning ühe möödunud nädalal tšehhide tšempioni Viktoria Plzeňiga.

Bärengrub aga ei usu, et pallurid väsimuse käes kannataksid. „Ma ei tahaks küll väsimuse taha pugeda. See oli lihtsalt selline mäng, kus mängisime ise tulega. Meil oli võimalusi lüüa juhtima asumise järel teine ja kolmaski värav, aga me ei löönud neid ära. Seda rohkem said vastased indu juurde," rääkis ta.

See on Kaljule juba teine järjestikune viik Premium-liigas, lisaks veel euromängus Viktorialt saadud suur kaotus. Kas meeskonna meeleolu püsib ikka üleval enne kolmapäevast kordusmatši Tšehhis? „Eks need olid valusad löögid, aga midagi ei ole teha. Meil pole aega pikalt põdeda, tuleb ikka parema tulemuse nimel edasi püüelda," arvas Bärengrub.

Liiga üldliidriks tõusis nüüd FC Levadia, kellel on Kaljuga võrdselt punkte, kuid kaks kohtumist vähem peetud. Flora on esikaksikust kahe punktiga maas.

Neli väravat

Peale selle lõid neli välisklubis mängivat Eesti jalgpallurit riigi meistrivõistlustel värava. Šotimaa meeskonnas Motherwell debüteerinud Henri Anieri tabamus aitas liigamängus 1 : 0 alistada Hiberniani. Jarmo Ahjupera lõi Ungari liigas Ujpesti kasuks värava 2 : 1 võidumängus Puskas Akademia üle. Győri ETO ründaja Tarmo Kink realiseeris 11 meetri karistuslöögi Haladase vastu, mäng lõppes 2 : 2.

Poolas palliva Henrik Ojamaa värav aitas Varssavi Legial 4 : 0 alistada Podbeskidziele.

TULEMUSED

Eesti jalgpalli Premium-liiga
21. voor

FC KURESSAARE	0 (0)
FC FLORA	1 (0)

Värav: 68. Sander Post

FC LEVADIA	3 (1)
FC INFONET	1 (0)

Väravad: 24. Andreas Raudsepp, **69.** Ingemar Teever, **70.** Dmitri Kruglov

NARVA TRANS	2 (2)
PAIDE LINNAMEESKOND	0 (0)

Väravad: 8., 9. Stanislav Kitto

TARTU TAMMEKA	0 (0)
SILLAMÄE KALEV	3 (2)

Väravad: 21., 26., 46. Vjatšeslav Zahovaiko

TALLINNA KALEV	1 (0)
NÕMME KALJU	1 (1)

Väravad: 89. Stefan Tripkovic, **10.** (OMAVÄRAV) Martin Tšegodajev

TABELISEIS

1. Levadia	19	15	1	3	31:12	46
2. Kalju	21	14	4	3	37:14	46
3. Flora	21	14	2	5	50:21	44
4. Sillamäe	20	12	5	3	34:14	41
5. Paide	21	10	0	11	30:32	30
6. Infonet	21	5	6	10	18:29	21
7. Trans	21	6	2	13	17:29	20
8. Tammeka	19	5	4	10	18:35	19
9. Kalev	20	4	3	13	16:36	15
10. Kuressaare	21	2	3	16	12:41	9

Järjekorras mängud, võidud, viigid, kaotused, väravate vahe ja punktid.

Foto: Timo Anis

Sander Pärn lõpetas Soome ralli hõbedasel poodiumikohal

Autoralli. Ford Fiesta R2 võistlusautol sõitvad Sander Pärn – Ken Järveoja lõpetasid Soome MM-ralli Junior WRC arvestuses teise kohaga. Võitjatele Andreas Amberg – Mikko Lukkale jäädi alla kahe minuti ja 24,6 sekundiga.

„Kokkuvõttes võib tulemusega rahule jääda. Kahju on eilse [reedese – toim] rehvi purunemistest, mille tõttu ei saanud enam heidelda esikoha pärast," lausus Pärn pärast võistlust.

„Ometigi tuleb tõele au anda, et Soome ralli on siiski üks keerulisemaid kogu maailmameistrivõistluste kalendris ja siin saavutatud teine koht on hea resultaat. Saime JWRC arvestuses väärtuslikud punktid nii teise koha kui ka kuue katsevõidu eest," lisas ta.

WRC arvestuses võitis Soome ralli prantslane Sebastién Ogier, kes jätkab liidrina ka MM-sarja üldarvestuses. Teine oli belglane Thierry Neuville, kolmas norralane Mads Østberg. Delfi

Hans-Christian Hausenberg on rekordeid purustades teel tippu

Hans-Christian Hausenberg loodab kunagi olümpiamängudele jõuda, enne seda end aga noorte olümpial ja MM-idel tõestada. Nädalavahetusel püstitatud järjekordne rekord näitab, et noormees on oma sihis kindel ja tal on kõik eeldused selleni jõudmiseks olemas. Foto: Eero Vabamägi

Hausenberg peab nädalavahetusel püstitatud rekordit oma tänavuseks tähtsaimaks saavutuseks.

Aet Süvari
aet@epl.ee

Laupäeval Rakveres 7423 punktiga B-vanuseklassi Eesti kümnevõistluse meistriks tulnud 14-aastane Hans-Christian Hausenberg võttis oma rekordi vastu rõõmsalt, kuid üsna stoilise rahuga. „Oli ikka hea tunne küll," ütles ta tagasihoidlikult, kuigi häälest kuulda, et heameelest muheledes.

Hans-Christiani treenerist vanaema Karin Hausenberg lisas, et ei pidanud lapselast kuidagi enne võistlust ergutama. „Talle ei olegi vaja midagi enne võistlust rääkida – ta arutab kõik asjad ise oma peas läbi," ütles ta. „Esimene päev läks väga ladusalt ja hästi, teisel päeval oli keerulisem, kui Hans-Christianil tekkis enne kettaheidet kõhuvalu ja mõtlesime, et viirus on kallale tulnud."

Kõhuvalu läks üle, aga siis oli juba uus mure – teivashüpe. Nädal tagasi Tallinnas peetud kergejõustiku Eesti meistrivõistlustel läks Hans-Christianil teivas liiga vara käest lahti ja lõi talle vastu jalga. „Seetõttu ei julgenud ta sel laupäeval alguses hüppele minna, võttis väga madala kõrguse. Siis aga sai sellest üle ja kõik sujus," nentis Karin Hausenberg.

Hans-Christiani punktisumma 7423 on ülekaalukalt suurim, mida temavanune Eesti kümnevõistleja on kogunud. See ületab varalahkunud Valter Külveti 34 aastat tagasi püstitatud kuni 15-aastaste poiste Eesti rekordi 6945 koguni 478 punktiga.

Siiski pole kahe andeka noorsportlase võistluse võrdlemine sisuliselt korrektne, näiteks on nüüd kuul neljakilone, Külvetil tuli aga tõugata kuuekilost, samuti on ketas nüüd kilone ja oli 34 aastat tagasi pooleteisekilone ning oda on praegu 500-grammine, aga Külvet pidi viskama täismeeste 800-grammist. Kuid see ei vähenda karvavõrdki Hausenbergi erakordselt head tulemust ja Eesti kergejõustikuliit paneb 7423 punkti ametliku Eesti rekordina kirja.

Kui ta nii edasi läheb ja tahtmist jagub, siis on head võimalused kaugele jõuda.

Nii Hans-Christian kui ka Karin Hausenberg ütlesid, et Külveti tulemusele nad reedel-laupäeval võistluse ajal isegi ei mõelnud. „Tegime ikka oma võistlust, meil ei olnud sellest isegi juttu," rääkis Karin Hausenberg. „Küll aga rääkisime Külveti tulemusest TV 10 Olümpiastardi ajal möödunud aastal, kuid nüüd mitte."

Möödunud aasta juuni keskel ületas Hans-Christian nimelt Külveti TV 10 Olümpiastardi üheksavõistluse rekordi 9306, mis püsis 1978. aastast. Hausenberg viis rekordi 9501 punkti peale.

175 cm pikkune Hans-Christian on harjunud eelkäijate saavutusi ületama. Tänavu suvel on ta järjest püstitanud B-klassi Eesti rekordeid: kaugushüppes 7.12, kolmikhüppes 14.24 ja teivashüppes 4.82. Viimane neist alistus alles mõni nädal tagasi Utrechtis toimunud Euroopa noorte olümpiafestivalil ja tõi noormehele hõbemedali.

Parem motivatsioon

Kumb tänavusuvistest võitudest Hans-Christianile endale magusam näib – kas üksikala hõbe rahvusvahelisel jõuproovil või kodupubliku eest saavutatud kümnevõistluse kuld? „Ma arvan, et kümnevõistluse võit on isegi tähtsam. Vähemalt praegu," sõnas ta.

Treenerist vanaema teab, et Hans-Christian läks Utrechti medalimõtetega ning suur staadion ja rohked pealtvaatajad teda verest välja ei löö. „Talle meeldivad võistlused, kus on palju pealtvaatajaid. Ta oskab end siis paremini motiveerida, kuigi eks muidugi loevad talle ka head punktid ja oma tulemuse parandamine," ütles ta.

Hans-Christian kannab mõtetes suurt eesmärki kunagi olümpiamängudele jõuda. Enne seda soovib end aga noorte olümpial ja MM-idel tõestada.

Vaatamata tõsiasjale, et võistlusi koguneb palju, ei tunne Hans-Christian, et väsimus kallale tikuks. „Ega ma nii palju trenni ei teegi, paljud võistlused on lihtsalt trenni eest," ütles noormees.

Karin Hausenbergi sõnul harjutab Hans-Christian kaks korda nädalas teivashüpet Hendrik Lindepuu käe all, ülejäänud ajal treenib vanaema juhendusel nii, nagu parasjagu vaja on.

„Ta on väga hästi vastu pidanud, nüüd on hooaeg ka läbi. Järgmisel aastal on Hiinas ülemaailmsed noorte olümpiapäevad, see on järgmine suurem eesmärk. Kui ta niimoodi edasi läheb ja tahtmist jagub, siis on päris head võimalused kaugele jõuda," lausus Karin Hausenberg. „Aga võtame samm korraga." ●

Andekad poisid

Hans-Christian Hausenberg püstitas laupäeval Rakveres 7423 punktiga Eesti B-klassi kümnevõistluse rekordi. 1979. aastal kogus Valter Külvet 6945 punkti, kuid toona kasutati raskemat kuuli, ketast ja oda ning ka kõrgemaid tõkkeid kui praegu (vt sulgudes).

Nimi	Hausenberg	Külvet
Sünniaeg	28.08.1998	19.02.1964
10-võistlus	7423	6945
100 m	11,22	11,7
Kaugushüpe	7.08	6.55
Kuulitõuge	15.13 (4 kg)	13.43 (6 kg)
Kõrgushüpe	1.80	1.95
400 m	53,89	52,4
110 m tj	14,74 (84 cm)	15,8 (99 cm)
Kettaheide	51.94 (1 kg)	50.48 (1,5 kg)
Teivashüpe	4.65	4.20
Odavise	58.87 (600 gr)	50.48 (800 gr)
1500 m	5.30,98	4.55,2

1 KÜSIMUS

Enn Endjärv
Eesti kergejõustikuliidu statistikakomisjoni esimees

●● Mille järgi arvestab kergejõustikuliit noorte rekordeid ja tipptulemusi?

„Valter Külveti kümnevõistluse tulemus oli Eesti B-klassi rekord seetõttu, et ükski kuni 15-aastane poiss polnud seda ka kergema kuuli, ketta ja odaga võisteldes ületanud. 3. augustist alates kuulub rekord Hans-Christian Hausenbergile, sest ta kogus suurema summa kui Külvet, kelle saavutus läheb nüüd kirja tipptulemusena. Sisuliselt ei saa nende tulemusi võrrelda, sest sel juhul peaks olema koefitsiendid, mille järgi hinnata eri kaaluga vahenditega tehtud tulemusi."

Rajal jäi eesmärk napilt täitmata

Hooaja tippmargi 7960 punktiga Rakveres Eesti kümnevõistluse meistriks tulnud mitmevõistleja Andres Raja oli oma võistlusega rahul. 8000 punkti sihikule võtnud Rajal jäi aga eesmärgist 40 punkti puudu.

Raja alustas võistlust isiklikku rekordit ületava 100 meetri ajaga 10,79 (tagant-tuul 2,6 m/sek) ja oma parima kaugushüppega 7.53. Vajakajäämine tekkis kõrgushüppes, kus 2.10 ületanud Raja laeks jäi 1.93. „Kõrgushüppega ei ole rahul, jooksud ja kaugushüpe olid väga head, ülejäänud aladega olen enamvähem rahul," ütles Raja pärast võistlust. „8000 punkti tegemine pole nii lihtne, kui kõrvalt võib tunduda."

Otsus, kas nüüd sihipäraselt edasi treenida, oleneb 31-aastase Raja sõnul mitmest asjaolust. „Tervena püsides ja aasta aega korralikult harjutades võin eesmärgiks võtta isikliku rekordi 8119 parandamise," lausus ta. „Vanuse pärast ma ei peaks veel tööle minema. Juhul kui saan kasutada treeneri ja füsioterapeudi abi, on lootust areneda. Ka söögiraha peab olema."

Otsus tuleb sügisel

Raja lisas, et langetab otsuse sügisel ja see oleneb ka läbirääkimistest Eesti kergejõustikuliiduga. „Nad tahtsid, et esindaksin Eestit Euroopa karikavõistluste superliigas ja andsid toetust, tegin seal korraliku tulemuse [7909 – toim] ja täitsin lubaduse," lisas ta.

Teistest Eesti kergejõustiklastest osalesid nädalavahetusel Soomes Kuortanes eliitmängudel jooksja Marek Niit, kes saavutas 100 meetri jooksus neljanda koha 10,44-ga. Liina Tšernov jooksis Kuortanes 1500 meetrit ajaga 4.20,11 ja tuli selle ajaga samuti neljandale kohale.

Ksenija Balta sai tugeva konkurentsiga 200 meetri A-finaalis 23,66-ga viimase ehk kuuenda koha, kusjuures Eesti hooaja tippmargist 23,58 jäi puudu kõigest kaheksa sajandikku. ● **Andrus Nilk**

MEISTRID

Eesti mitmevõistluse meistrivõistlused
2.–4. august, Rakvere

KÜMNEVÕISTLUS

Mehed: Andres Raja 7960 (10,79 (+2,6 m/sek), 7.53, 14.58, 1.93, 49,25, 14,32, 41.70, 4.65, 56.14, 4.46,13)

Juuniorid: Kristjan Rosenberg 7267, A-klass **Martin Paakspuu 7047**, B-klass **Hans-Christian Hausenberg 7423**

SEITSMEVÕISTLUS

Naised: Terje Kaunissaar 5181, A-klass **Kristella Jurkatamm 5028**, B-klass **Margit Kalk 4804**.

kuulutus.lehed.ee | Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

3D EST 11.25 12.25 14.30 15.25 17.15 20.00 (P,N)
3D RUS 11.45 12.45 14.10 15.45 16.50 20.00 (L,E)
3D ENG 20.00 (R,T) (ilma subt.)

13.45 16.20 18.35 21.25
A. Le Coq sviit 21.00 (R, L, E), 21.30 (K)

3D EST 11.20 13.35
3D RUS 11.30 13.55
2D EST 11.35 13.50 16.10
2D RUS 14.50

12.10 16.25 18.45 21.20
A. Le Coq sviit 21.00 (P,T)

15.55 18.50 21.45

Coca-Cola PLAZA
www.forumcinemas.ee
mobile.forumcinemas.ee
INFO TELEFONILT 1182

BLING RING	17.10	K12
ENNE SÜDAÖÖD	18.40	K12
KARM PAAR	18.55 21.35	K14
MÄNGIME TÕDE	21.15	K14
NÜÜD SA NÄED MIND	19.00	MS12
PATUPUHASTUS	22.00	K14
RÜNNAK VALGELE MAJALE	19.05	MS12
SAMSARA	14.00	L
SUGAR MAN	19.20	L
SUUR GATSBY 3D	21.10	MS12
SUURED 2	16.30 / 19.30	MS12
SUURED PULMAD	11.50	MS12
VAIKSE OOKEANI VÕITLUS 3D	21.30	
VIOLET & DAISY	11.40 (v.a. N)	K14
Z MAAILMASÕDA 3D	21.50	MS12

ELÜÜSIUM ERILINASTUS! (FTD) K12
neljapäeval, 8. augustil 21.25
A. Le Coq sviit 21.00

*A.Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,50€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 7,50€/lastepilet 3,90€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,90€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,40€/lastepilet 3,90€. ALe Coq Sviit E-N pilet 17€. R-P pilet 21€

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

11:20 16:00

13:20 21:10

15:30 20:10

05.08		
Lotte ja kuukivi saladus	11:00	
Õed vampiirid	11:20	16:00
Violet ja Daisy	12:25 | 17:20	21:50
Enne südaööd	13:20	21:10
Relv igas käes	14:10	19:15
Bling Ring	15:30	20:10
Eesti filmide eriprogramm: Deemonid	18:00	

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO »SÕPRUS«
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION
PÄRIS KINO - AASTAST 1955

21:30

05.08	
Paradiis: Armastus	16:30
Paradiis: Usk	18:30
Searching for Sugar Man	21:30

Vaata kino Sõprus nädalakava **www.kinosoprus.ee**

JANNO LAMSOO
Õnne sünnipäevaks!
Eesti Päevaleht

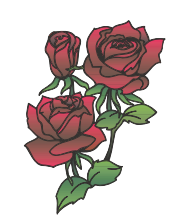

EDA PAISNIK
Õnne sünnipäevaks!
Eesti Päevaleht

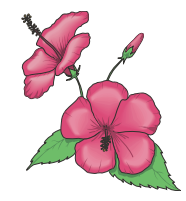

ANNI KOPPEL
Õnne sünnipäevaks!
Eesti Päevaleht

VILLU ZIRNASK
Õnne sünnipäevaks!
Eesti Päevaleht

kuulutus.lehed.ee | Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

MoMo KATUSEKINO
AUGUSTIS UUS MENÜÜ!
Jaapani toit, otse südamest!
Katusekino sõbrad
Carlsberg elisa
PÖFF
KATUSE KINO
VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL
TÄNA
VÄRSKE FILM
The Bling Ring
Sofia Coppola
2013/90min
HOMME
FILMIPÄRL / KINOKLASSIKA
Alphaville
Jean Luc Godard
1965/99min
PILETID EELMÜÜGIST: Piletilevist või katusekino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.
KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seanssi Katusekinos.
Seansside algus orienteeruvalt kell 22.30.
KATUSEKINO.EE
Avatud E-R 12-02, L-P 17-02
Meediapartnerid
Eesti Ekspress Eesti Päevaleht
Partner viru
www.poff.ee

Vennad Grimmid
Lumivalgeke
"Peeglike, peeglike seina peal, kes on kauneim kogu maal?"

Siima Škopi originaal-illustratsioonid
Raamatud on saadaval raamatupoodides üle Eesti või tellides www.healugu.ee

TALLINNA LINNATEATER
Robert Lepage`i külalisetendus
KUU TAGUMINE KÜLG
1., 2. oktoobril 19.00
Nokia Kontserdimajas
Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Laen

Laen kinnisvara tagatisel. LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenud.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Teenused

KAARDID ENNUSTAVAD Tel 900 1727 24 h, h 1,09€/min **www.ennustus.ee**

NÕUANDELIIN tel 900 5020. Kui elumure vaevab ja vajad hingeabi, anname soovitusi. Vastame eraelu, töö ja tervise küsimustele. Kõne hind 0,97€/min.

Ehitus ja remont

Teen korterite, majade remonti ja muid ehitustöid. Tel 501 6542.

Tervis

Parapsühholoog Ž. Stepanjan aitab alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikuliidi ja stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 5858 8910.

Müük

Müüa küttepuud: kask, lepp, kuusk, sanglepp. Kogused täpsed ja kaup aus, koos transpordiga. Tel 525 9433, 504 9838 ja 672 5338 Võtikmetsa OÜ

Teated

Kuulutada kehtetuks Viimsi Keskkooli poolt 2005. a. Priit Karjuse nimele välja antud gümnaasiumi lõputunnistus nr. G 031115.

1. JÄTA OMA TUTVUMISKUULUTUS TASUTA:
Helista **66 22 524** Kuula hoolega juhiseid. Ütle 40 sek jooksul selge häälega oma kuulutuse tekst. Ära lõpeta kõnet enne, kui oled ära kuulanud oma postkasti numbri ja salakoodi. NB! Kirjuta need üles. Soovitame Sinul enda jaoks kuulutuse tekst eelnevalt valmis kirjutada.

2. NII VASTAD LEHEST LEHEST LEITUD KUULUTUSELE:
Helista **900 2626**, peale sissejuhatust vali kood **022.** Kuula hoolega juhiseid. Sisesta kuulutuse number millele vastad ja siis ütle oma teade.

3. NII KUULED SULLE SAABUNUD VASTUSEID:
Helista **900 2626**, peale sissejuhatust vali kood **022.** Kuula juhiseid, sisesta oma kõneposti number ja salakood ning kuula Sulle jäetud teateid.

TÄHELEPANU! Meie numbritele saab helistada tavatelefonilt ja kõikidelt mobiilidelt, tingimusel, et telefon on klahvidega ning toonvalimisega. Uued kuulutused ilmuvad ühel päeval laupäevast kolmapäevani Eesti Päevalehes. 9002626 eritariif 0.63 EUR / min.
Teenuse osutaja: Indata OÜ.

Naine meest

56/168/53 vaba tallinlanna soovib leida enda kõrvale vaba härrat Tallinnast. **69448**

51a, vaba naine soovib tutvud meeldiva armastust vajava ja jagava, mõistva, ausa ja hea huumorimeelega alkoholiga mitteliialdava mehega **69477**

Kolmekümnendates abielunaine otsib hella ja romantilist meest, kellega vahel kohtuda ja intiimseid hetki jagada. **69473**

Üksik korralik 50+ naine Tallinnast soovib leida 50-60a korralikku vaba meest kooselu eesmärgil. **69472**

Üksik 63a. naine tutvub intelligentse rõõmsameelse toreda mehega, kes hoolib, hoiab ja armastab. **69466**

46a. naine soovib tutvuda mehega, kes peab ennast ilusaks ja meeldivaks. **69457**

53a. normaalse välimusega tallinlanna soovib kaaslaseks sobivas vanuses sümpaatset vaba meest. **69452**

62a. üksik vaba naine soovib tutvuda sümpaatse sõbraliku mehega, kes ei suitseta ega liialda alkoholiga. **69449**

65a. huumorimeelne nooruslik mitmete huvidega pealinna proua ulatab terekäe pahedest prii ausale kuni 70a. pealinna härrale, kellest võiks saada rohkem, kui sõber. **69444**

Olen üle 60a ja mõnda aega elanud üksi. Nüüd tunnen puudust heast kaaslasest kellega elus edasi minna. **69442**

Tallinna proua soovib leida 70-75a. härrade seast üksikut ausat sõpra-kaaslast ühisteks ettevõtmisteks. **69441**

73a. lesknaine tutvub samavanuse pahedest vaba härraga, kes sooviks maale elama tulla ja omaks autot. **69421**

Olen 70a. trullakas mampsel. Armas härra, ootan sind endale sõbraks-seltsiliseks-kaaslaseks. Anna endast märku! **69418**

50+ väike brünett vaba eesti naine Soomemaalt tutvub meeldiva vaba meheliku mehega Eestimaalt. **69409**

69/172 korpulentne vaegkäimisega, alkoholi ei tarbi, aga suitsu teen, üksik kodune naispensionär Tallinnast soovib leida üksikut toredat rõõmsameelset sõpra ja kes on ka üksi ning ei ole alkoholiga sinapeal. Võib suitsetada ja omada puuet. **69402**

Üksik naispensionär Mulgimaalt soovib tutvuda sõbraliku 70a. mehega, kes ei liialda alkoholiga. **69398**

60+a. lesknaine soovib tutvuda sobivas vanuses soliidse vaba mehega. **69397**

Üksik noor pensionär soovib leida sobivas vanuses kaaslast, kes oleks heatahtlik ja aus ning oleks toeks ka rasketel hetkedel. **69393**

Vaba 43a. seiklusi mitteotsiv maal elav punapõskne naine otsib toredat kaaslast, kellega luua ühine elu. **69392**

lühemat kasvu rinnaka naisega. **69382**

Üksik noor pensionär soovib leida sobivas vanuses kaaslast, kes oleks heatahtlik ja aus ning oleks toeks ka rasketel hetkedel. **69381**

59a. figuurikas vaba naine soovib tutvuda vaba sobivas vanuses mehega, kes hoolib, hoiab ja armastab. Seiklusi ei otsi. **69375**

71a töökas aus ja kena Tartu naine soovib leida oma ellu sobivas vanuses intelligentset ausat ja tervislike eluviisidega sõpra-kaaslast. Hea, kui sul oleks auto ja sa oskaks tantsida. **69374**

50+ intelligentne sale ja igati tegus tallinlanna soovib tutvuda sobivas vanuses kõrgharidusega elus edasi jõudva asa ja sarmika mehega. Sobivusel kooselu. **69373**

Eakas ja suitsuvaba taadike, kui sul on oma kodu, siis saab minust sinu hell eideke. **69355**

45a. vaba ja vallaline naine soovib tutvuda 40-50a. mehega. **69350**

Mees naist

Mees 176/76 Elva linna lähistelt kenast makodust soovib tutvuda kena saleda hea naisterahvaga kuni 53a. **69460**

33a.mees otsib püsisuhteks elukaaslaseks korralikku armastavat naist vanuses 20-30a. **69439**

58a. lahutatud mees otsib sobiva keemiaga hingesugulast. Ei ole ideaalkuju. **69480**

53a, mees soovib leida meeldivat kaaslast. **69479**

40+ vaba lahutatud töötav kena normaalse väljanägemisega mees Mulgimaalt tutvub vaba sobiva keskmist kasvu naisega. **69451**

Mees 61/167 Tallinnast soovib leida elukaaslaseks naist vanuses 60-65a. Võib olla ka meeldivalt täidlane. Elukohta ei vaheta. **69443**

72a. korralik ja positiivse ellusuhtumisega leskmees tuleb seltsiks üksiku naise juurede. Nõus toimetama toas ning aias. Suitsetan, alkoholi ei tarbi. **69434**

Pikem ja peenem 60a. kaljukitsest mees otsib endasugust rahulikku naisukest, kes elaks kusagil Viljandimaal. Ideaalne ma just pole, palun virisejatel eemale hoida. **69429**

64a. mees soovib tutvuda naisega kooselu eesmärgil. **69420**

67a. korralik leskmees otsib naist, kes vajab abi ja tuge. Võimalik edaspidine kooselu. **69419**

54/180/75 täiesti alkoholivaba, endaga igatepidi toime tulev vaba mehelik mees soovib tutvuda endast noorema kena vaba naiseliku naisega, keda hoida ja armastada. **69404**

Mees 60+/164/60 Tartumaalt, aus, truu, mat. kindl. soovib tutvuda viiekümnendates-kuuekümnendates pisema saleda daamiga, et jätkata eluteed. **69387**

72a. pensionär tuleb kaaslaseks üksikule naisele. **69386**

56a. meesinvaliid Lõuna-Eestist soovib tutvuda kuni 65a. naisinvaliidiga soovitavalt Tartust või Tartumaalt. Rahvus pole oluline. **69377**

Mees 61/185 soovib tutvuda vabameelse daamiga Tartust või selle ümbrusest, et vahetevahel kohtuda. Oman autot. **69370**

54a. nooruslik maj. kindl. vaba mees soovib tutvuda noorusliku naiseliku naisega. **69365**

Tere, kena vaba sale daam kuuekümnendates! Sind ootab oma ellu 65a. kõrgharidusega vaba ja karske maj. kindl. mees Tallinna lähedalt. **69362**

Koolitus
Ilmub Eesti Päevalehe vahel 6. augustil Eesti Päevaleht

• Parema õppetöö nimel küsivad koolid vanematelt raha.
• Tööandjad suhtuvad kutseharidusse kriitiliselt.
• Vanemate kohus on kontrollida lapse koolist puudumisi.

AEG KAUBELDA!
Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.
Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.
ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.
Lõhutud küttepuude müük, tellimine: tel 600 5323
HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine
tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

TALLINNA KREMATOORIUM
Lahkunu transport krematooriumisse ööpäevaringselt kogu Eesti piires.
Tuhastamismatus soodsaima hinnaga.
Kõik matuseteenused.
KAKS KABELIT.
Suurim urnivalik Eestis.
Tel 623 8808 24h
www.krematoorium.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!
Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!
Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.
kuulutus.lehed.ee
Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

1. augustil lahkus meie hulgast

ILMAR PÄRTELPOEG

ärasaatmine Kaarli kirikust 6. augustil kl 2

Palume lilli mitte tuua, vaid võite teha annetuse oreli jaoks

Omaksed

Mälestame head sõpra ja koolivenda

AHTO ANTONIT

10.07.1934 31.07.2013

Südamlik kaastunne omastele!

1954.a Mäetehnikumi lõpetanud koolivennad

Teatame et on lahkunud meie kallis abikaasa, isa ja vanaisa

MATI MÄGI

07.06.1941 - 01.08.2013

Ärasaatmine 07.08.2013 kl 13

Tallinna Kaarli kirikus

Palume pärgi mitte tuua

Sügav kaastunne Jaak Piibemanile

EMA

kaotuse puhul

K.G. Knutsson AS

Teatame kurbusega, et on lahkunud kallis ema, vanaema ja vanavanaema

AMALIE TAMM

21.11.1917-02.08.2013

Hüvastijätt Tallinna Matusemajas Pärnamäe tee 36 7.a ugustil kell 12

Leinavad poeg ja tütar peredega

TELEVISIOON

ETV

07.25 Maahaigla: Vaja on vaid armastust (Inglise 2006)
08.10 Aia elu: Tiigitaimede istutamine, tiikide korrashoid (Eesti 2008)
08.25 Rock Summer 25: Bryan Adams ja Marya Roxx*
08.55 Holby City haigla: Ela ja lase surra (Inglise 2004)
09.55 Ajavaod: Lennukiröövid ja eesti lendurid (ETV 2012)
10.20 Üks tegu: Heategu (ETV 2009)
10.30 Ajalik ja ajatu (ETV 2012)
11.00 Väike maja preerias (USA 1978)
11.50 Uued trikid: Moe ohver (Inglise 2010)*
12.40 Mõistlik või mõttetu (Eesti 2013)*
13.10 Hummeri jälgedes, 5/6
13.55 Leivakivi (Eesti Telefilm 1987)
14.15 Jamie Oliveri 30 minuti road (Inglise 2010)*
14.40 Õnne 13 (Eesti 2013)*
15.10 Õnne 13 (Eesti 2013)*
15.40 ENSV (Eesti 2012)*
16.10 Holby City haigla (Inglise 2004)*
17.10 Minemine: Maroko (Eesti 2007)
17.35 Minuscule (Prantsuse 2011)
17.40 Maahaigla (Inglise 2006)*
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Osoon (ETV 2012)
19.15 Ilus maa (Eesti 2012)
19.20 Iloline inemine: Koguja Asta Tammsalu (ETV 2010)
19.40 27: Paadis ja põõsas (ETV 2012)
20.10 Igavene ränne, 4/4: Küllus või nälg (USA 2011)
21.00 Aktuaalne kaamera
21.25 Sport
21.35 SUVEkulTUUR
21.45 Eesti mäng
22.15 Vincent (Inglise 2006)
23.25 Hakkab jälle pihta (Eesti 2012)*
23.55 Waterloo Roadi kool
00.45 SUVEkulTUUR*
01.02 ERR-i uudised

KANAL 2

06.45 Rosario*, 45
07.40 Kasskoer: Koer sõi ära
08.05 Suvereporter*
09.10 Tuhat ja üks ööd*, 45
11.00 Kodus ja võõrsil, 5554
11.30 Küladetektiivid*, 90 : Kättemaksutuli
12.30 Merevaade*
13.00 Kelgukoerad
14.00 Komissar Rex: Elusalt maetud
15.00 Punased roosid, 564
16.05 Küladetektiivid, 91 : Luuletaja surm
17.05 Rosario, 46
18.10 Tuhat ja üks ööd, 46
20.00 Suvereporter
21.00 Meie aasta Siberis: Töö kogukonnas
21.30 Mentalist: Punane müts
22.25 Mõrvaennetajad: Tulemüür – Hooaja viimane!

23.20 NCIS Los Angeles: Inimkaubandus
00.15 Elav märklaud: Tanaraki saar
01.05 Noateral: Isiklikud asjad – Hooaja viimane!
01.50 Õde Jackie: Las jääda nii, kuis on
02.20 Matsakas beib*
03.05 Suvereporter*
03.55 Meie aasta Siberis*: Töö kogukonnas
04.20 Rosamunde Pilcher – Homme unistame koos* (Saksamaa 2002)

TV3

06.15 Gormiti
06.40 Winxid
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.30 Gormiti*
07.55 Armastus võidab, 94*
08.55 Kirgede torm, 1689*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6530*
10.20 Top Shop
10.35 Ment, 2: Kohtingud
11.35 Kaitsjad 1, 9: Whitten *vs.* Fenlee
12.30 Kõige naljakamad koduvideod
13.00 Hawaii 5-0 2, 22: Tabatud*
14.00 Kättemaksukontor 5, 8*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6531
15.30 Lena, mu elu armastus, 154
16.30 Armastus võidab, 95
17.30 Kirgede torm, 1690
18.30 Vaid Venemaal pluss
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kättemaksukontor 5, 10
21.00 CSI kriminalistid 13, 06
22.00 KINO3 SUUR FILM: Kokkupõrge (Saksamaa-USA 2004)

00.15 CSI New York 8, 15: Surm arvutis
01.15 Anarhia pojad 4, 10: Suudlus
02.05 Seadusesilm Steven Seagal 2, 4: Täiuslik sihtmärk
02.30 Eesti otsib superstaari, 15: Lava taga*
02.55 Eesti otsib superstaari, 16: 4. finaalsaade*
04.15 Kõige naljakamad koduvideod*
04.40 Seitsmesed suvesadamas
05.30 Lena, mu elu armastus, 154*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV 2

07.30 SimsalaGrimm **07.55** Väikese Muti seiklused* **08.05** Kiisu Miisu enneolematud seiklused **08.15** Tule õue!, 13/16* **08.45** Lastetuba: Lennart ja karneval (ETV 2013) **09.00** MuinasTeeVee **09.25** Minuscule **09.30** 55-mis siis! **10.00** Waterloo Roadi kool **10.50** Varas vembumees* **11.50** Ohhoo!, 12/15* **12.15** Sõda ja armastus Kabulis (Saksa 2009)* **13.43** ERR-i uudised **15.30** Mehed (Belgia 2008)* **16.40** Kalailm, 24/29 (Eesti 2012) **17.10** Väike maja preerias (USA 1978) **18.00** SimsalaGrimm: Lumivalgeke (Saksa 2000)* **18.25** Ariol (Prantsuse 2008) **18.30** Võlukarussell **18.40** Miriam merehädas (Eesti 2006) **18.45** Beni ja Holly väike kuningriik **18.55** Lammas Shaun **19.05** Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **19.45** Trikid (Poola 2007)* **21.20** Uue aja asjad: Puhkus ja turism (Eesti 2006) **21.30** Saarte värvid (Eesti 2012) **22.30** Ma vajan lavastajat! Helgi Sallo (ETV 1991) **23.30** Estraaditähestik: Arne Oit (ETV 1988)* **00.15** Pillimeister: Leedu pillimeistrid (ETV 1990) **00.51** ERR-i uudised

Kanal 11

06.30 Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz* **09.55** Ellen **10.50** Eluteed*, 45 **11.20** Everwood* **12.10** Top Shop, 190 **12.25** Aiadetektiivid* **13.25** Aiadetektiivid* **14.25** Õhtusöögilahingud **15.20** Oprah **16.10** Doktor Oz **17.05** Everwood **18.00** Pahad tüdrukud, 74 **19.00** Kodus ja võõrsil, 5555 **19.30** Gordon Ramsay köögisaladused, 1: Uus! **20.00** Ussisoo mõistatus, 2 **20.30** Köögikubjas **21.00** Õnnetusi juhtub **23.00** Käpardist kokaks, 6 **00.00** Suvereporter **01.00** Ellen **01.45** Seksiäpardused **02.10** Köögikubjas* **02.35** Ussisoo mõistatus*, 2 **03.00** Beebiminutid **03.15** Doktor Oz **04.00** Pahad tüdrukud*, 74 **04.50** Staariminutid **05.00** Suvereporter*

TV6

06.00 Hommikuraadio **09.00** Seitsmesed suvesadamas **09.30** Kodu keset linna 4, 479 **10.00** Kutsuge Cobra 11 1, 21 **11.00** Peidupaik **13.15** Top Shop **13.30** Kodu keset linna 4, 480 **14.00** Kutsuge Cobra 11 1, 21 **15.00** Brigaad 3 1, 3 **16.00** Kuidas ma kohtasin teie ema 2, 5 **16.30** Kutsuge Cobra 11 1, 22 **17.30** Top Gear 4, 67 **18.30** Simpsonid 14, 9 **19.00** Ameerika paps 6, 9 **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema 2, 6 **20.00** Seks ja linn 6, 93 **20.30** Simpsonid 14, 10 **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** KINOÕHTU: Keelatud kuningriik **23.30** Naked & Funny 4 **00.00** Vaga vesi 1, 13 **01.00** Salatoimikud 6, 136 **02.00** Naked & Funny 4 **02.30** Brigaad 3 1, 3 **03.20** Hommikuraadio **04.30** Kodu keset linna 4, 480 **05.00** Seitsmesed suvesadamas **05.45** Uudistemagasin

Kanal12

07.00 Suvereporter+ **07.30** Suvereporter+ **08.00** Ärapanija* **08.30** MacGyver* **09.20** Vinged masinad* **09.45** Klikitähed* **10.10** Rannavalve **11.00** Jututuba **13.40** Komissar Rex* **14.35** Walker – Texase korravalvur* **15.25** MacGyver **16.20** Merepatrull **17.10** Komissar Rex **18.05** Walker – Texase korravalvur **19.00** Ärapanija **19.30** Eesti nokitseb **20.00** Tuvikesed* **20.30** Tuvikesed* **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Kriminaalne Venemaa **22.00** Kriminaalne Venemaa **22.35** Sjomini juurdlus, 11 **23.35** Conan, 113 **00.25** Kaks ja pool meest **00.50** Tuvikesed **01.15** Tuvikesed **01.40** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Täna hõljuvad mineviku varjud su hingekallaste kohal. Su tajud on sügavad, mõni mälestus võib mõjutada ka sinu praeguseid otsuseid.

SÕNN Rõhk on suhetel, mis on mingil moel ebatavalised või millel on juures kergelt nostalgiline alatoon. Võta täna aeg maha, ära muretse tegemata tööde või asjade pärast, mille muutmine pole sinu võimuses!

KAKSIKUD Asjade-esemete aura avaldab sulle nüüd tugevat emotsionaalset mõju. Mistõttu võid osta mõne ilusa, kuid tegelikult täiesti kasutu vidina.

VÄHK Kas kõik või mitte midagi – su suhtumine nii töösse kui ka isiklikku ellu on just selline. Sa ei suuda kuidagi vajalikku tasakaalu säilitada ning kõigud ühest äärmusest teise.

LÕVI Päikese ja Uraani koostoime viib rahu su hingest ja tekitab närvilise ja otsiva meeleolu.

NEITSI Hakkad ehk asju uues valguses nägema ning see lubab leida ka uusi lahendusi. Mõistukõned ja sümbolid pakuvad sulle pinget, aga ära liialda nendega seal, kus on vaja selgelt ja konkreetselt väljenduda.

KAALUD Kasulik oleks teha kaugemaid tulevikuplaane. Kindlasti ei ole õigustatud minevikku klammerdumine ega sentimentaalne nostalgia.

SKORPION Sündmused ei anna sulle aega pikalt mõelda. Seega tuleks püüda igale uuele olukorrale kohe reageerida.

AMBUR Aeg soosib väiksemaid muutusi ja ümberhäälestumist. Mõni asi või olukord hakkab paistma uue nurga alt ning see lubab loomingulisi lahendusi.

KALJUKITS Loogika ja fantaasia on sinus nüüd mõnusalt tasakaalus. Mistõttu oled oma töödes ja tegemistes tavalisest efektiivsem.

VEEVALAJA Kerge on leida vaheldust ning seega ka abi rutiini ja igavuse vastu. Tuleks siiski jälgida, et olukorrad liiga pööraseks ei läheks!

KALAD Päev soosib kergeltvõtmist, naudinguid ja meelelahutust. Eriti soodne päev noortele ja neile, kelle töö on seotud teiste lõbustamisega.

ILM

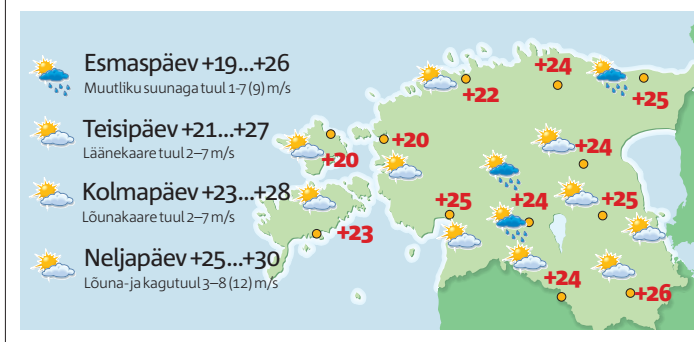

RISTSÕNA

	LIHVITUD TEEMANT / TRIITIUM	RAVIMTAIM / LAAGER	NELINURK / MEHENIMI	PUU / NOVO-SADSKI ATLETSKI KLUB	PLANETOID / KAALIUM	TALI-SÕIDUK / RIIK AASIAS	TERAV PILGE / KIRJANIK ... MARAN (1915-99)	JUHM / TUBAKA-TOODE	NAISENIMI / VEETLUS
SÕJALAEVA TEENINDUS-PAAT / *OPUS*									
TÖÖRIIST / H, ..., J									
KIRJANIK / TERAVILI									
"LEIUTAJA-TEKÜLA ..." / PEENIKE VEEJUGA									
LINN SAK-SAMAAL / ARVUTI ...VARA									
SÕÖRD / USA NÄITLEJA CHUCK ...									
LEINALAUL / VANUS									
ISIKULINE ASESÕNA / SENEGALI PEALINN									
SPORDI-RAJATIS / MÄÄR									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDOODID

●● Kontoritarvete poes pöördub klient müüja poole:
„Kas teil vihikuid on?"
„Ei!"
„Aga kaustikuid?"
„Ei!"
„Pliiatseid, pastakaid, sulepäid?"
„Ei!"
„Mis kurat siin toimub?! Andke kaebuste raamat!"
„Palun. See teeb 1.50."

●● „Oleks mul teie probleemid, härra Ilves..." õhkab üks Viljandi folgi külastaja üritust väisavale presidendile.
„Ja mis siis oleks?" tunneb Ilves huvi.
„Kuidas mis? Siis oleksin ma Eesti president!"

●● Naine tuleb koju ja läheb kohe mehe juurde:
„Kallis, see on sulle."
Ta võtab kotist välja õllepurgid, vähid, juustu.
„Aga miks sa jalgpalli ei vaata, kallis? Ja mida maitsvat ma sulle õhtusöögiks valmistan?"
„Kui hull lugu on?" küsib mees süngelt, naise poole vaatamata.
„Mitte eriti, kallis: latern, kaitseraud, kapott..."

Vabandame reedeses lehes ilmunud eksituse pärast, mille tõttu ei olnud võimalik ristsõna lõpuni lahendada.

Taristu
OTT VALLIK

Dilbert
SCOTT ADAMS

SUDOKU

Pappocom

Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

	7					1		2
		9	8	7			6	
			5		2			
2	4			3		9		
7								1
		3		1			8	4
			6		3			
	3			5	7	8		
4		7					2	

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi. www.epl.ee/sudoku

SUDOKU reeglid

●● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

4	7	2	8	1	6	9	5	3
8	1	3	2	9	5	6	7	4
9	6	5	7	4	3	8	1	2
6	4	7	1	3	8	5	2	9
2	3	1	5	6	9	7	4	8
5	8	9	4	2	7	3	6	1
1	5	6	3	8	4	2	9	7
7	2	8	9	5	1	4	3	6
3	9	4	6	7	2	1	8	5

TEHNO

Glen Pilvre
kultuur@epl.ee

Samsung esitleb nutikella

Väidetavalt näitab Korea tehnoloogiahiid 4. septembril koos kolmanda põlvkonna tahveltelefoni Galaxy Note'iga kauaoodatud nutikella. Kui nii läheb, on firma Sony järel teine, kes on oma nutikat kella esitlenud. Kahvel

Läti ei taha kurikuulsa internetiviiruse loomises kahtlustatavat meest Ameerikale välja anda

USA teatel on lätlane Deniss Čalovskis üks Gozinimelise viiruse loojatest. Läti kohus on juba kaks korda keeldunud Čalovskist USA-le välja andmast. Läti välisministri Edgars Rinkēvičsi (pildil) sõnul võib Čalovskist USA-s ootav karistus kuriteoga võrreldes olla liiga karm. Gozi suutis süüdistuse järgi näpata 160 miljoni krediit- ja deebetkaardi andmed. BBC

Häkkerid jätavad koostöö

NSA luureskandaali tõttu on USA valitsuse ja nn heade häkkerite suhted hulga keerulisemaks muutunud, usaldamatus on suurenenud ja häkkerid ei soovi enam USA valitsusega koos töötada. Reuters

Tavalise auto saab lihtsate vahenditega nutikaks muuta

Kui moodsaimad autod on kõrgtehnoloogiat täis, siis vanematele saab ise hõlpsasti interneti sisse.

Pole just palju automarke, mille standardses või vähemalt lisavarustuse nimekirjas leiduks sõna „internet". Muidu igati kobeda ja elektroonikaga laetud liikuri raadio on enamasti sõna otseses mõttes raadio: tavaline FM-tuuneriga vastuvõtja, mis mängib ka plaate ja heal juhul üht-teist mälupulgalt. Ja kõik. Kuidas aga muuta autoraadio nutikamaks, et kuulata sellega näiteks taskuhäälingut või netiraadiot?

Variante on laias laastus kaks: kas proovida turgutada olemasoleva seadme võimeid või vahetada see hoopis välja. Tavaraadio võimaluste suurendamiseks sobib hästi nutitelefon. Kui raadiol on olemas välise heliallika sisend, siis tuleb targa telefoni audioväljund sinna ühendada ning võibki autokõlaritest kuulata kõike, mis mobiilist tuleb.

Kui autostereo saab aru Bluetoothist, võib telefoni ühendada ka juhtmevabalt. Oluline on, et toetatud oleks A2DP-profiil, ainult siis saab „sinihamba" kaudu muusikat kuulata. Mobiilile, mis jääb juhtseadmeks, oleks aga mõistlik mõlemal juhul hankida autokinnitus, sest autoraadio on lihtsalt võimendi rollis.

Võimalusi on sadu

Järgmine ja mõnevõrra kulukam samm on asendada tavaline raadio millegi targemaga. Kui eelkõige soovitakse just internetti pääseda ja lisarakendusi kasutada, siis sobivad Android opsüsteemiga autostereod, näiteks Parroti Asteroid-seeria. Kaupmehed pakuvad ka n-ö hinnakaid, mida mõistetavatel põhjustel soovitada ei saa.

Parroti Asteroidi kõige kangem mudel Smart on 2-DIN mõõdus 6,2-tollise mahutundliku puuteekraaniga keskseade, milles jookseb Android 2.3.

Omaduste rivis on muu hulgas väga funktsionaalne vabakäeseade, FM-raadio, neljakanaliline võimendi, videoväljund, SD-kaardipesa ja tagurdamiskaamera sisend. Olemas on ka CAN-liidese tugi roolinuppudele – kas ja kui hästi need toimivad, oleneb juba konkreetsest automargist.

Interneti lisab Asteroidile netipulk või mobiili jagatud andmeside, ka 4G pulgad sobivad. USB-liideseid on tegelikult lausa neli, peale netipulga hõivab ühe GPS-i antenn, teise iPhone või mõni muu i-seade ning kolmandasse võib pista lihtsalt tavalise mälupulga.

Päris kõiki Androidi-asju Smarti n-ö ametlikult siiski installeerida ei saa. Rakenduste allalaadimiseks on Parrotil oma pood nimega Asteroid Market, kus Eesti klientidele paraku liiga suures valikus tarkvara ei pakuta. Küll aga on võimalik enamikku Google Play rakendusi installeerida mälukaardilt APK-kujul. See tegevus jääb puhtalt kasutaja oma vastutusele, sest juhtimise ajal peaks tegelema eelkõige auto juhtimisega.

Tavaraadio muutub targaks nutitelefoni vahendusel või hoopis uue seadme abil.

Smarti saab väga kenasti paigaldada nii kaardirakenduse Waze, ERR-i videopleieri kui ka Google Mapsi, rääkimata näiteks taskuhäälingu rakendustest. Juba ostes on selle sees iGo navirakendus koos Euroopa kaartidega.

Smarti kõrval on Parrotil pakkuda ka väiksemaid autoseadmeid. 5-tolline Tablet kinnitub eraldi hoidikule ja ei eelda tehasestereo vahetamist. See toob autosse ainult Androidi, korraliku vabakäeseadme funktsionaalsuse ning roolile kinnituva juhtpuldi. Kui puuteekraan aga üldse ei huvita, siis on saadaval veel pisemad Asteroid Mini ja Asteroid Classic.

Kui interneti asemel on pigem oluline seadme ideaalne kokkusobivus autosalongiga või rohked multimeedia-omadused, leiab üht-teist nimekate stereotootjate pakutava hulgast.

Näiteks Blaupunkt Philadelphia 835 on 7-tollise puuteekraaniga Windows CE-l põhinev keskseade, mis on mõeldud sobima Volkswageni kontserni autodega nagu Volkswagen ise, Škoda ja Seat. Peale selle, et Philadelphial on interjööriga sulanduv disain, suhtleb ta autoga CAN-liidese kaudu, mille abiga näeb juht konditsioneeri ja istmesoojenduste infot ning saab seadet kontrollida roolinuppudega.

Omaduste nimekiri on seadmel pikk: iPhone'i/iPodi juhtimine USB kaudu, DivX tugi, kaks videoväljundit, navigatsioon, tagurdamiskaamera jne.

Sohver, kes tahab aga autos vaadata ka digitelevisiooni või kuulata digiraadioid, peaks vaatama 7-tollise ekraaniga Clarion NX702E poole.

Parrot asendab ainult FM-raadiot mängiva vana raadio hulganisti lisavõimalusi pakkuva nutiseadmega. Fotod: Parrot

Kui Blaupunkti seade ühildub Volkswageni kontserni autodega, siis Parroti (pildil) saab panna ka teistesse markidesse.

EestiPäevaleht

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400
Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee **Eesti uudised** 680 4400, **kohalikud uudised** 322 3487, **välisuudised** 680 4455, **Ärileht** 680 4400, **arvamus** 680 4450, **kultuur** 680 4470, **sport** 680 4490. **Tellimine** 680 4444, **tellimine välismaale** KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, **reklaam** 680 4500.
EPL Online www.epl.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

ISSN 1406-8869